

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Disquisitio I. Ultrùm, & in quantum ex sacris Litteris demonstrari possit
Romani Pontificis erga Reges avthoritas Apostolica?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

ARTICULUS I.

De Romani Pontificis erga Reges ac Principes seculares Autoritate.

S. I.

1. **A**usa hujus statum præliminariter exponit Author Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 1. asseverando, quod prima Parisiensis propositio omnem in Reges potestatem adimat Vicario Christi, jubeatque unâ clave contentum, quâ cælum aperit, alteram terræ destinatam Regibus relinquere, cum tamen cælestium tanta sit cum terrestribus conjunctio, ut Principes eodem sceptro, quo Regna moderantur, Religionem simul, fidemque aut concutiant, aut custodiant. Quemadmodum igitur ægro corpore, anima quoque laborat, nec operationibus naturæ congruis defungi potest: sic agrâ, corruptâque Republicâ, non potest Religio florere, quod nimium demonstrant exempla eorum Principatum, in quibus ex Principum erroribus, inertia, mutationeque Religionis, eadem mala in populos derivata sunt, & tandem cum animarum tantâ, æternaque clade, fides Catholica penitus deleta. Non potuit ergo Summo Ecclesiæ Pastori una potestas sine alterâ concedi, spiritualis videlicet sine temporali, cum unam sine altera tueri non possit.

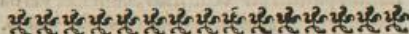
2. Subdit idem Author, hanc tamen Summi Pontificis in Reges potestatem non esse directam, & ordinariam, idque probat ipsorum Pontificum confessio: Nicolai scilicet I. in Epist. 8. ad Michaelem Imperatorem. Stephani Papæ VI. in Epist. ad Basiliam Imperatorem. Gregorii II. ad Leonem I. sauricum Imperatorem. Item Alexandri III. relati in Cap. 7. De appellat. Et Cap. 7. Qui filij sint legitimi.

3. Summi Pontificis indirectam erga Reges auctoritatem sacri adversus hæreticos vindicati Concilij Tridentini Inextincta Veritas to 3. in præfatione sic explicat, ut illius Author probabiliter habeat sibi persuasum, à Clero Gallicano haudquaquam fuisse inentum, quod eam erga Reges Apollolicam auctoritatem penitus denegaret Romano Pontifici, sed quod illa dicti Cleri declaratio ad eum esset reducenda statum, quem sacra Scriptura simul & ratio ibidem expolita suggerit. De quo inferius in finali hujus Articuli Corollario disserendi major occurret opportunitas. Interea, quam in præfati Articulo discutiendam suscipimus propositionem, sub hisce formalibus verbis expressam accipe.

4. Beato Petro, ejusque successoribus Christi Vicarij, ipsiusque Ecclesiæ, rerum spiritualium, & ad æ-

ternam salutem pertinentium, non autem civilium, aut temporalium à Deo tradita est potestas, dicente Domino: Regnum meum non est de hoc mundo. Et iterum. Reddite ergo, quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo; ac proinde stat illud Apostolicum: Omnis anima potestatibus sublimioribus subdit a sit: non enim est potestas, nisi à Deo, quæ autem sunt à Deo, ordinata sunt: itaq, qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit. Reges ergo & Principes in temporalibus nulli Ecclesiasticæ potestati Dei ordinatione subijciuntur, neq, auctoritate clavium Ecclesiæ directè, vel indirectè deponi, aut illorum subditi à fide, atq, obedientia, ac præstatio fidelitatis Sacramento solvi possunt. Eaq, sententia publicæ tranquillitati necessaria, nec minus Ecclesiæ quàm Imperio utilis, & Verbo Dei, Patrumq, traditioni, & Sanctorum exemplis consona omnino retinenda est.

Circa quam proinde propositionem sequentes hic occurrunt disquisitiones, accuratiori methodo Theologicâ discutiendæ. Prima; Vtrum, & in quantum ex sacris Litteris demonstrari possit Romani Pontificis in Reges auctoritas Apostolica? Secunda; In quantum hæc potestas ostendatur ex sacris Canonibus? Tertia; In quantum ex sacris Concilijs? Quarta; In quantum ex historijs Ecclesiasticis, atq, Summorum Pontificum? Quinta; Qualiter ex Patribus, Doctoribusque Ecclesiæ probetur? Sexta; Quid ratio valeat pro evincendo isthoc intento?

DISQUISITIO I.

Vtrum, & in quantum ex sacris Litteris demonstrari possit Romani Pontificis erga Reges auctoritas Apostolica?

S. I.

1. **A**D veritatis centrum majori cum energiâ eruendum, secundum methodum Scholastico Theologicam, plurimum juvat, aliorum Doctorum sententias in prima cujusque disquisitionis fronte proponere, ac super argumentis tum adversariorum, tum nobiscum sentientium Theologorum talem facere reflectionem, ut ex intimo rei propositæ fundamento veritas tandem possit erui, ac magis stabiliri. In quem finem hic ponimus ob oculos, quæ Author tract. de libert. Ecclesiæ Gallicanæ lib. 4. cap. 3. expendit sub ista quæstione: An scilicet Verbo Dei consona sit sententia; Reges in temporalibus ab omni Ecclesiastica potestate omnino subducens? Cujus quæstioni resolutionem sequen-

quentem adfert *præstat* Author. Meum non est (inquiens) certos limites præfigere alterius potestati: hoc tantum probare contendendo, non posse Principes, etiam in temporalibus, prout ordinem habent ad spiritualia, omnino Ecclesiasticæ potestati subdici. Sed qui veras olim libertates Ecclesiæ Gallicanæ coram Philippo VI. Rege Francorum Anno 1329. tantâ cum laude propugnat Petrus Bertrandi Episcopus Eduenſis *tractatu de origine jurisdictionum* quæst. 3. respondet; Ad tertiam rationem, inquit, de Christo, qui obsecit à se, ut dicant, omnem jurisdictionem temporalem, dicendam est. quid, qui dicit, Christum non habuisse omnem potestatem secularem, seu temporalem & spirituales, contradicit ejus verbo *Matth. ult. cap.* Data est mihi omnis potestas in celo & in terra. Et *Apostol. 1.* dicitur Princeps Regum terra. Et *infra* Veruntamen quia principaliter venerat nos redimere, & salvare, quasi omnes alius ejus resabantur circa emendationem nostram, & pauci, aut nulli circa exercitium culpæ, quinque jurisdictionis; non quid utramque potestatem non haberet, sed ut saluti nostre totaliter se impenderet, sicut dicit *Joan. 3.* Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut salvet mundum, sed ut salvet mundum per ipsum. Expleto autem sacramento nostre salutis per mortem Christi, & ejus resurrectionem, Christus commisit Petro regimen tantum, quantum necessarium erat, & expediebat, cum regimine Ecclesiæ. Et quia utraque potestas temporalis, & spiritualis est ad hoc necessaria, ideo utramque potestatem commisit Petro.

3. Qui ergo dixit *Joan. 18.* quod primo loco in declaratione refertur; Regnum meum non est de hoc mundo, dixit *Matth. 28.* Data est mihi omnis potestas in celo & in terra: *Evangel. ergo docete omnes gentes.* Itaque cum verum vero contrarium non sit, multo minus prima & suprema veritas, sibi ipsi; duo hæc oracula ita concilianda sunt, prout utriusque circumstantia pollulant. Christus, cum hæc verba proferret, Regnum meum non est de hoc mundo, ad mentem Pilati respondebat interrogantis, an esset Rex Judæorum, ejusmodi scilicet, quales extiterunt Saul, David & alij, qui per se ipsos populum regebant in rebus politicis, bella gerebant, & cetera omnia implebant Principis secularis munia. In eo igitur sensu negavit Christus, Regnum suum esse de hoc mundo. At verò cum Apostolis officium imponeret docendi, & baptizandi, ne dubitarent, collatam cum officio plenam auctoritatem, quæcumque ad spirituale regimen necessaria essent, præstandi, non solum in celo, sed & in terra datâ sibi omnè sine exceptione potestatem asseruit. Ex primis enim verbis, *data est mihi omnis potestas in celo & in terra*, quasi concludendo infert: *Evangel. ergo &c.* quia potestas Ecclesiastica dicitur ac præcipue circa spiritualia refertur, circa temporalia autem non nisi, quatenus spiritualia requirunt.

3. Itaque Apostoli, eorumque successores ex Dei ordinatione Regalia officia non exercent, atque adeo rectissime cum Christo dicunt; *Regnum meum non est de hoc mundo.* Hinc tamen nullâ legitimâ consequentiâ infertur,

non posse Christi Vicarios, & Apostolorum successores, Reges & Principes, præsertim cum jam per characterem baptismalem Ecclesiæ filij facti sunt, eique subditi, si fidei ac Religioni perniciem afferunt, monere, compescere, ac medijs congruentibus, & efficacibus impedire, ne potestate temporali abutantur contra Supremi Regis cultum, & obsequium. Nec in hoc Reges, sed Apostolorum & Pastores agunt. Unde qui hanc Ecclesiæ potestatem impugnant, æquivocatione colorem suæ sententiæ obducunt, quasi potestas Ecclesiæ ad arcendos ab evertendâ Religione Principes sibi per baptismum subiectos, etiam per absolutionem subditorum à juramento fidelitatis, deficientibus alijs remedijs, idem esset, quod posse Regna sibi adscribere, atque instar Principum ipsorum regnare.

4. Addunt secundo Illustissimi Antistes, dictum esse à Domino, *Reddite, que sunt Cesaris, Cesaris, & que sunt Dei, Deo.* *Matth. 22. v. 21.* sed illius oraculi primam partem secunda exponit. Quis enim negat, reddenda esse, que sunt Cesaris, Cesaris, dummodo reddantur, que sunt Dei, Deo, quorum alterum alteri contrarium non est, licet hominum vitio intervertantur. Verum si Cæsar non solum, quæ Dei sunt, Deo non reddat, sed subditos etiam locos à fide volemmiter Deo promissâ revocet, ac per vim retrahat, nonne poterit, qui Dei vice fungitur, nisi aliunde mala graviora timeantur, fidelibus declarare, obediendum Deo magis, quam hominibus, juxta oraculum Principis Apostolorum. *Act. 5.*

At, inquit, hinc tantum sequi, non esse parendum Principi aliquo contra Deum præcipienti, non autem propterea in alijs ab ejus obedientia recedendum, cum utriusque factus fieri possit; si, ut Christianos decet, bonorum, aut etiam vitæ salutem patiantur, ne vel Deum offendant, vel à Principe delinquant. Laudabile quidem id foret. Sed quotusquisque nunc est, qui tanto Christi amore incensus, tanto rerum temporalium, ac vitæ contemptu præditus sit, ut paupertatis, exilij, ac mortis metu à Dei servitio non deterreatur, cum tot videamus minora mala reformidantes, aut caduca bona sperantes ad Principum, quam ad Dei mandata promptiores. Nonne igitur, ut innoceorum hominum ruina occurreretur, liceret Ecclesiæ, Christiano Principi, pluries monito, contumaci, & incorrecto potestatem nocendi adimere, ac populos ab ejus tyrannide subducere, si hoc sine majorum malorum periculo fieri posset?

6. Profertur *caput 13. Epistola B. Pauli ad Romanos, omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, &c.* Sed seipsem et Apostolus explicat, addens; nam Principes non sunt timori boni operis, sed mali, vis autem non timere potestatem, bonum fac? & habebis laudem ex illa: *Dei enim minister est tibi in bonum, &c.* Quid ergo si Principes sint timori boni operis, non mali? Si timenda sit potestas bonum facienti? Si diaboli minister sit in malum?

g. II.

§. II.

Referuntur ac expenduntur

Adversariorum argumenta, unâ cum
responsionibus, & conclusione su-
per iisdem reflexivâ.

ARGUMENTVM I.
Adversariorum.

7. **E**X parte Cleri Gallicani licet 1. argumen-
tari. Regia potestas immediatè subsistit
ex Dei ordinatione, juxta illud Rom. 13. *Omnis
anima potestatibus sublimioribus subdita sit: non
est enim potestas nisi à Deo, quæ autem sunt à Deo,
ordinata sunt; Itaque qui potestati resistit, Dei or-
dinationi resistit.* Ad quam Dei ordinationem
utrique respiciebat Christus Matth. 22. præci-
piens: *Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ
sunt Dei, Deo.* Eâdem ex ratione Petrus 1. suæ Ep-
istolæ cap. 2. jussit: *Obedite Regibus etiam dyfco-
lis.* Nequit ergo Pontifex Imperium Regibus
abrogare, maximè cum eum dyfcoli Prin-
cipes tolerandi sint in tantum, ut oporteat,
ipsis obedire.

Responsio.

8. **A**uthor Regalis Sacerdotij præf. §. 18. n. 2.
respondet. Isthæc universa verissima esse
ordinariè, ac pro casu, de quo loquuntur illi la-
cri textus, ut nemo videlicet subditorum, ob-
tentu Republicæ malè administratæ, possit in
suos Principes insurgere, absurdissimum enim
videri, & plenum latrocinijs, singulis privato-
rum aut ignorantia, aut odio, aut cupiditate
correctis, arbitrium & Jus in suum Principem
committere, hoc enim remedium esse extre-
mis periculis reservatum, nec aliâ, quam Pon-
tificis Maximi manu applicandum, de quo
proinde textus citatos nihil loquit, & ideo
nihil probare, cum non possint magis pro-
bare, quam loquantur.

Objeccio.

9. **I**nstabit pars adversa, ut exprimat casus
ille extraordinarius, quo per sacras Scriptu-
ras liceat Summo Pontifici insurgere suâ au-
thoritate in sæculares Principes.

Responsio.

10. **H**oc sequentibus paragraphis ex Antiqui-
ac Novi Fœderis tabulis ostendetur, in
præsenti autem sufficiat demonstrare, sacros
textus ex adversa parte allegatos præsentis
questionis instituto haud officere, sed e contra
intentioni nostræ non parum deservire. Ex ijs
equidem Divinis oraculis firmum stat princi-
pium, quod Regia potestas subsistat ex Deo,
sitque constituta ex Dei ordinatione, atque
adeo autoritas illa sit *Juris Divini*. Athinc mi-
nimè infertur, Regiam potestatem tempora-
lis regiminis spherâ circumscriptam, licet ipso
Jure Divino sit constituta, non tam ex se for-
maliter, quam quoad sui morale exercitium atq; sub-
stantiam in nullo etiam extraordinario casu sub-
jacere Apostolicæ Summi Pontificis autoritati.

Quinimò ex ipsomet illo ad Romanos deci-
mi terij capitis textu sacro dilucidè probatur,
cum ea, quæ sunt à Deo, ordinata sint, oport-
tere, in potestatibus Divinitus constitutis ser-
vari quandam ordinem ab ipso etiam Deo in-
stitutum. Neque verò iste ordo teneretur,
nisi inter ipsas Divinitus constitutas potesta-
tes servaretur subordinatio, si quæ per Deum
esset sancita. Et ideo, si potestatis Regiæ
quoad aliquem casum, esset quæpiam erga
Apostolicam Summi Pontificis autoritatem,
à Christo sancita subordinatio, huic non tan-
tùm refragaretur, sed suffragaretur ille Apo-
stolicus textus. Unde argumentationis ex hoc
petitæ vis prorsus evanescet, imò pro Apo-
stolicâ supra Reges potestate emphasico quodam
modo stabit, ubi ea potestatis temporalis erga
spiritualem Apostolicam autoritatem subor-
dinatio ex sacris Litteris inferius adducendis
demonstrabitur.

Cujusmodi proinde subordinationem vi-
detur Christus in præallegatâ ex Matth. 22. ca-
pite desumptâ sententiâ, insinuâsse dicendo;
*Reddite Cæsari, quæ Cæsaris sunt, & quæ sunt Dei,
Deo.* Per hoc enim Jurium Cæsari inexistentium
subordinatio quædam ad ea, quæ Dei
sunt, non obscurè innuitur; firmo sanè ar-
gumento, talem subordinationem ex Christi
jussu tenendam esse, ubi vicaria Christi autho-
ritas ab ipsomet, etiam quâ Deo constituta,
eam exigit in vi indefinitæ potestatis solvendi &
ligandi, quidquid est super terram, & in vi Pasto-
ralis muneris super omnes Christi oves protensi,
dum certè Reges Christiani nolent dici, se
esse alterius, quam Christi oves, neque præ-
sumunt, negare potestatis suæ Regiæ exerci-
tium esse super terram, indefinitæ adeo illi su-
per terram ligandi & solvendi Christi Vicaria po-
testati subjeetum; veluti majori efficaciâ hæc
urgebimus inferius.

Quare ex præadducto 1. Petri 2. capite,
oportet quidem Regibus etiam dyfcolis obedire,
hoc tamen nemo dixerit, locum habere, nisi
quamdiu Regiâ pollent autoritate, neque ve-
rò ibi decernitur, nullum dari posse casum,
in quo per jus seu naturale, seu Divinum posi-
tium Reges exui possint suâ dignitate, erit-
que adeo casus iste postea examinandus, dum
interea jam palam est redditum; argumen-
tum ex præadductis sacris textibus formatum,
ad præsentis disquisitionis statum nihil habe-
re efficacitæ.

ARGUMENTVM II.
Adversariorum.

EX parte Cleri Gallicani licet 2. argumen-
tari ex Novella 6. init. de Novella 73. §. 1. Im-
peratoria potestas est immediatè à Deo collata.
Ergo à Pontifice aut restringi, aut adimi non
valet.

Responsio.

Author præcitati Regalis Sacerdotij dicto §.
18. n. 14. optimè respondet. Quidquid sit
de hoc, an Regia, & Imperatoria potestas sit in-
stitutâ seu Divinâ, seu humanâ autoritate, illud
certum videri, quod à Deo non immediatè con-
feratur.

rum. Cum enim sit merè temporalis, nec ad actum dirigatur, cujus Respublica non sit capax, imò hæc potestas penes Communitatem aliquando fuerit, atque ab hac translata in Principem. Ideo quando Imperatores dicunt, se à Deo accepisse Imperium, oportet, hoc in eo sensu accipere, quòd ex speciali Dei providentiâ & gratiâ sint potiti Imperio, non verò, quòd eorum potestas nequeat ab alio, quàm à Deo *immediatè* conferri, qualis est Pontificia autoritas, quæ sicut penes nullam Communitatem esse potest, ita à Deo *immediatè* confertur, præcedente electione humana, non tanquam hujus potestatis causâ, sed tanquam conditione, sine qua Deus illam non conferret.

Objectio.

16. **I**nstabit pars adversa, rectè equidem discerni inter Regiam seu Imperatoriam potestatem in se *formaliter* spectatam, & inter eandem *subjectivè* consideratam, id est, quâ applicabilem certæ individue personæ. Sed desiderari, ut clariùs exponatur fundamentum illud, in vi cujus sub consideratione priori Regia potestas dicitur quidem esse *Juris Divini naturalis*, sicuti econtra Pontificia Christi Vicaria, autoritas est *Juris Divini supernaturalis* per Christum fundati & sanciti. Attamen sub posteriori consideratione inter Regiam ac Pontificiam potestatem intervenire eam differentiam, ut hujus, non illius collatio sit *Juris Divini*.

Responsio.

17. **H**ujus igitur differentie ratio in hunc modum exhibetur. Nempe quia Christus Oecumenicam erga universas oves suas, Pastoralis officij autoritatem contulit Petro, cum ordine ad Ecclesiâ ab inferi portis nunquam superandæ statum perpetuum, sequitur, hæc Christi ordinatione potestatis Pontificiæ ad certam individuum personam applicabilitatem ipso *jure Divino* determinatam esse ex *successione Petri*. In cujus proinde successione designatione intervenit quidem humana electio, sed hæc præsuppositâ, per ipsissimum illud jus Divinum, autoritatis Pontificiæ pro perpetuo Ecclesiæ statu determinativum, confertur legitimo Petri successori ipsissima ea Christi Vicaria autoritas, quam Christus Oecumenico Pastoralis muneri ad finem mundi usque annexam sancivit.

18. **S**ecus res se habet in Imperatoriâ & Regiâ potestate *subjectivè* spectatâ, & quâ ad certam individuum personam applicabili. Quemadmodum enim ea potestas sub primævo suo statu per ipsummet *jus naturale* fuerat in populo, poteratque adeò hæc suprema regiminis temporalis autoritas reservari Communitati, juxta modum ab eadem designandum. Sic ubi translata est in unum regiminis politici Caput, sub electionis cujuspiam normâ, seu hereditariæ successione, *Jure* determinandum, redditur jam consequens, ejusdem potestatis Regiæ, seu Imperatoris collationem non esse *Juris Divini*, sed *humani* duntaxat. Sicuti ergo ista Regiæ autoritatis collatio est *Juris humani*, sic me-

ritò dicenda est, subesse *Juri Divino* tum *naturali*, tum *supernaturali*, debereque adeò sui moderationem accipere non ex naturalis duntaxat, sed fidei quoque supernaturalis luminis directione. Est verò Summus Pontifex nihil potestatis habeat super *Jure Divino*, seu *naturali*, seu *supernaturali*, ejusdem tamen quâ Oecumenici Pastoris autoritas protenditur super ovium sibi commissarum actionibus externis præcipuè, quâ dirigendis in viam salutis æternæ, sicque adeò quâ moderandis secundum exigentiam luminis fidei. Et quia ipsum etiam naturale super nos signatum lumen, est elevatum & condecoratum supernaturali fidei lumine, ita ut illud perpetuum cum isto debeat in sui exercitio habere conformitatem, redditur hinc ulterius consequens, debere potestatem quoque Regiam luminis naturalis spherâ circumscriptam, tum quoad *subjectivam sui applicabilitatem*, tum quoad *sui debitum exercitium* subordinari supernaturali fidei luminis, cujus directio concedita est Oecumenico Ecclesiæ Pastori.

19. **E**x quâ adeò Regiæ potestatis, luminis, cui innuitur, naturalis ad fidei lumen subordinatione, cujus directio Pastoralis Ecclesiæ muneri incumbit, meritò jam disquiritur; *An pro casu aliquo extraordinario Ecclesiæ sanctæ publicum bonum, secundum ipsamet fidei Divinae exigentiam, obstringere valeat Apostolicam Oecumenici Pastoris autoritatem ad providendum, ne Rex Ecclesiæ Dei subjectus, Regiâ suâ autoritate præsumat perturbare, & invertere sanctæ Ecclesiæ unitatem & tranquillitatem?* Hoc ubi fecerit Summus Pontifex, nihil faciet adversus Regiam potestatem in se *formaliter* spectatam, quatenus est *Juris Divini*, sed quâ *subjectivè* consideratam, ut sic *Juri humano* subjectam, tum quoad applicationem sui ad certum subjectum, tum quoad sui exercitium, quâ in viam salutis æternæ seu ipsius Regis, seu Fidelium præcipuè universorum dirigibile, tum quoad amotionem scandalorum, & publicorum Ecclesiæ sanctæ imminens præjudiciorum: prout hæc suaviori quâpiam methodo Author *Inextinctæ Concilij Tridentini Veritatis in finali præsentis articuli corollario* referendus explicat, demonstrabiturque efficaciter ex sacris Litteris in *subsequentibus*, dum interea manifestum jam redditur, ex tali supra Reges autoritatis Pontificiæ præeminentiâ, nequidquam à Summis Pontificibus arrogari potestatis super *Jure Divino formaliter* in se spectato, sed super ejusdem vel subjecto, vel exercitio, Ecclesiæ clavibus indubiè subjacente in Rege, qui audire vult Ovis Christi, agnoscatque indefinitam Christi Vicariam erga id, quod est *super terram, ligandi ac solvendi potestatem*. Sicque adeò observato tali discrimine, ex integro evanescit partis adversæ *superius* deductum argumentum.

ARGUMENTUM III.

Adversariorum.

20. **E**x parte Cleri Gallicani licet 3. argumentari. Duæ sunt in terris de mundo ritè gubernando potestates Divinitus constitutæ. Una est *spiritualis & Ecclesiastica*, concessa Petro

tro, ejusque successoribus Christi Vicarijs, ipsiusque Ecclesie; protendens se ad regimen rerum spiritualium, & ad aeternam salutem pertinentium. Altera est *temporalis & politica*, Regibus, & Imperatoribus competens super Civilium & temporalium causarum regimine & moderatione. Quae utraque potestas, sicuti utrinque est Juris Divini, sic quaelibet earum habet suos à Deo circumscriptos limites, neque fas est, unam committeri alteri, sed oportet, utramque suam sphaeram esse contentam, eò vel maximè, quòd potestatum ejusmodi confusio fieri nequeat absque discordijs, Principumque indignatione, Reique publicae gravissimo detrimento hinc secuturo.

Responsio.

22. **A**uctor Regalis Sacerdotij convenienter respondet cit. §. 18. n. 3. multa esse, quae instar hellebori, raro usurpata sint medicinae, lethalia futura, si crebro usurparentur: talem esse potestatem, quae Summis Pontificibus in Reges & Principes conceditur, haec namque si ordinaria esset, nocitram potius, quam Ecclesiae profuturam: & ideo locum non habere, nisi premente necessitate cum Religionis bono: tunc enim temporalem potestatem ex natura sua submitti Ecclesiasticae, cum temporalia sint propter spiritualia. Et hoc ad pacem Reipublicae, non ad dissidium pertinere, turbata siquidem Religione, etiam Regna turbari, & ideo quidquid tuendae Religionis, tuendis etiam Imperijs servire: expedireque, immensa Regum potentiae terminum aliquem figi, ut non excurrat, acasque fidei transcendat, quod fieret, si extra omnem metum, & iudicem essent, cupiditate regnandi Religionem vincente.

Obiectio.

23. **I**nstabit pars adversa, ut sibi probetur effectum illud, quo dictum erat, *premente necessitate, cum Religionis bono, Summis Pontificibus competere potestatem auctoritativam super Regibus & Principibus*. Si enim temporalis potestas in aliquo casu ex natura sua subijciatur auctoritati Ecclesiasticae, quomodo huic subiectioni locus non fuisset in statu purae etiam naturae, in quo tamen nulla strictè Ecclesiastica, Regiae saltè auctoritati supereminens extitisset potestas, utpote ex natura sua super fidei lumine fundata? Num ex natura rei, vel potius ex elevatione gratiae provenit, quòd temporalia sint propter spiritualia, non naturali duntaxat lumini, cujus sphaeram ambit suprema Regia potestas, sed supernaturali etiam fidei lumini, Ecclesiasticae potestatis fundamento proportionata? Quòd si utraque, seu naturalis, seu supernaturalis luminis, eique proportionata gubernativa potestas non commiseretur, quomodo pax Reipublicae in causis temporalibus turbaretur; dum, ubi eam contingeret, turbari in causis Religionis, Regibus etiam dyssolis, sicque à vera Religione deficiuntibus, intrà suae Regiae potestatis sphaeram esset adhuc obtemperandum? An non

ergo, si utrique illi potestati relinquerentur impermixti sui limites, politica praecipue pax & tranquillitas maneret integra & illaesa, quamdiu huic se non immisceret potestas Ecclesiastica? Numquid igitur rationes istae suadere videntur, duas illas potestates suam utrinque sphaeram circumscriptas, ita debere esse impermixtas, ut neutri congruat, se ingerere in causis ad alteram pertinentibus?

Responsio.

24. **U**t argumentum ex parte adversa superius adductum solidè refutetur, singulariter inspiciendum est, cujus censurae digna sit lententia illa, quae politicam & Ecclesiasticam auctoritatem contendit, se habere ad invicem, seu duas disparatas potestates, ostendendumque proinde erit, hasce non tam ex natura rei, quam ex supernaturalis elevationis jure Divino, ita inter se comparari, ut politica potestas non eundem in se formaliter spectata, sed quoad sui, seu applicabilitatem, seu exercitium quae in finem supernaturalem elevabile, debeat subordina i potestati Ecclesiasticae. Quod equidem in conclusionibus inferius sanctiendis, per sacrae Scripturae fundamenta speramus efficaciter evincendum: interea quantum argumento in contrarium adducto solide dissolvendo, est necessarium, id sequenti ratione praestabimus.

25. Conferendo igitur lumen naturae cum supernaturali fidei lumine, certum est, lumen intelligentiae creatae naturaliter inditum cum suis moralibus principijs, cuius rationis capaci perspicuis, ita esse immutabile, ut per altius fidei lumen in se ipso formaliter spectato, nequeat ulli subiacere mutationi. Quo tamen minimè obstante, fidei luminis superior est auctoritas, non protendens se supra illud, quod est formale in lumine naturali, sed quod in hoc est merè materiale. Etenim verissimum est, verum naturali lumini commensuratum, non posse veritati, per fides lumen revelatae ullatenus esse contrarium, ubi tamen contingeret, quempiam fidei articulum videri dissentaneum alicui principio, secundum naturae lumen conspicuo, neutiquam ex hoc esset fidei veritas determinanda, & explicanda, sed ad hujus mensuram prorsus infallibilem, esset definienda, principij lumine naturae noti intelligentia.

26. Pari proinde ratione Regia ipso natura lumine constituta potestas, se habet erga Ecclesiasticam, lumini fidei superstructam auctoritatem. Quae utraque proinde potestas indubitanter est Juris Divini, nec potest suprema Ecclesiae auctoritas illam formaliter spectatam immutare, restringere, vel etiam ex parte duntaxat destruere. Ubi tamen contingeret, potestatis Regiae exercitium exorbitare extra luminis naturalis sphaeram, progrediendo, ad decernendum aliquid aequitati naturali dissentaneum, an nefas erit, quòd Ecclesiastica suprema potestas se reflectendo super ejusmodi iniquitate, lumini etiam naturali repugnante, eam auctoritative reprobet? Ex quo namque humana natura jam non subsistit in puris naturalibus, sed etiam quoad lineam moralitatis

B

est

Auctoritas
Cathedrae
Apostolicae
GVI
B.

est elevata ad *statum supernaturalem*, impossibile est, ullam jam dari iniquitatem, naturali lumini adversantem, quin etiam pugnet cum honestate supernaturalis ordinis. An ergo Summus Pontifex super hanc se reflectendo, Vicariæ Christi autoritatis ad universas ejusdem Domini nostri oves se extendentis, indefinitæque erga omne *moralis consistens super terram*, ligandi & solvendi potestatis gladium stringere cohiberetur, adversus illam *iuri naturali*, & consequenter *Divino*, supernaturalis quoque *moralitatis* iuri repugnantem nequitiam?

27. Leges Imperatoris olim firmabant validam, etiam malâ fide peractam præscriptionem. Quod ubi Pontifices agnoscebant, non cum naturali duntaxat *honestate*, sed cum *supernaturalis quoque moralitatis* rectitudine pugnare, ex autoritate Christi Vicariâ improbant tanquam iniquam. Nec, quia nulla est excogitabilis iniquitas, iuri *naturali* repugnans, quin *supernaturalis* quoque *honestatis* rectitudini adverletur, poterat malâ fidei præscriptio damnari, quâ æquitati *supernaturalis* moralitatis contraria, quin abolenda decerneretur sub *moralitate*, quâ præciso etiam lumini *naturali* adversante, cum ceteroqui hæc subsistente, semper adhuc locus esset difformitati adversus *supernaturalis* luminis moralitatem, utpote infallibiliter connexam cum illâ, postquam homo cum totâ moralitatis sibi congenitæ, luminisque naturaliter inditi sphaerâ suâ, est elevatus ad *statum supernaturalem*.

28. Concurrent quandoque circa eandem materiam politica, & Ecclesiastica potestas, veluti contingit in iuramento, quâ contractuum Civilium confirmatorio. In hoc enim considerare licet non Religionis duntaxat *supernaturale* vinculum, sed lumini quoque naturali commensuratam, & contrahenti quaesitam specialem firmitatem ex Jurejurando, secundum *lineam moralitatis*, parè etiam *naturalis*, obortam. Quandoquidem igitur Jura Civilia olim decreverint, Jusjurandum ex metu in metu esse invalidum, sacri autem Canones è contrario vinculum Religionis inde obortum validum, sed autoritate Ecclesiæ rescindendum sanxerint; An dicere fas est, non attentâ ejusmodi Canonice sanctione, posse intrâ *lineam moralitatis naturalis*, defendi illius iurijurandi invaliditatem, utpote stabilitam ab Imperatoriâ *supremâ politica* autoritate? Hoc si quisquam tueri vellet, profectò fateri deberet, dari honestatem quampiam naturalis ordinis, quæ *supernaturalis* moralitatis honestati esset contraria, quod tam impossibile est, quam indubitanter verum est, verum naturalis ordinis, pugnare haud posse cum vero *supernaturalis* ordinis: neque tamen veritas *supernaturalis* ex naturalis ordinis veritate, sed hæc vicissim ex illâ est dijudicanda.

29. Contingere rursus potest, quòd Imperator in Jura S. Ecclesiæ involans, vel adversus supremam Ecclesiasticam autoritatem inturgens, Ecclesiasticæ potestatis gladio coerceatur à Summo Pontifice: indeque Imperator hostili etiam exercitu contra eam agat. Quis

jam Catholicorum bellum ejusmodi autoritate Imperatoriâ indictum Summo Pontifici, justum probare posset? Quis econtra Catholicorum, usum armaturæ Ecclesiasticæ, per censuras à Summo Pontifice armaturæ Imperatoris oppositum, in eo casu ausit dicere iniquum? Quo tamen haud attento, si Imperator pergeret in suâ pertinaci adversus autoritatem Pontificiam impugnatione, an nefas foret, hanc adversus Imperatorem insurgere? Profectò quisquis Jura Coronæ suæ Regiæ invaderet, adversus hunc Rex Christianissimus justum decerneret bellum, juridicam quoque ferendo sententiam adversus Coronæ suæ hostem, æque Regiæ licet, supremæque adeò potestate præfulgentem. Quo igitur jure autoritatem in supremum etiam, autoritate sibi coequallem Regem, sibi assumeret Rex Christianissimus? Non alio sanè titulo, nisi ex illo per naturale lumen constituto principio, quòd quisque supremus Rex habeat autoritatem, procedendi & *Judicialiter* & *militaliter* adversus manifestum perturbatorem Coronæ suæ Regiæ.

Quòd si ergo ista potestas Regia prævalere possit erga alterum, supremum licet, sibi que coequallem Regem: quomodò vir verè Catholicus negare jam audeat, supremæ quoque Ecclesiasticæ autoritati inesse potestatem tum *viâ Judicialiâ*, tum *executoriâ* per spiritualia censurarum arma procedendi adversus quemcumque Regem, Majestatis Pontificiæ perturbatorem. At verò, ubi Rex in bello ejusmodi victor existeret, meritò adversus illum, Regiorum ipsius Jurium perturbatorem Regem, à se devictum, prætereunde posset facultatem *Judicialiter* etiam procedendi, sicque eum delituendi Jure sui Regni, ipsumque adeò deponendi non in *viâ Facti* duntaxat, sed etiam in *viâ Juris*. Quidni ergo par, aut major asserenda sit potestas in Summo Pontifice, ad deponendum Regem Majestatis Pontificiæ turbatorem ac invasorem?

Replicabit fortassis nonnemo, quidni ergo Rex illâ suâ supremâ autoritate æque uti possit etiam adversus Summum Pontificem, Jurium suorum Regiorum perturbatorem, si ipsum Jus naturæ, cuique supremo Regi talem concederet, *Judicialiter* & *militaliter* procedendi autoritatem contra quemcumque Coronæ suæ Regiæ invasorem iniquum?

Verum ad hoc responso in promptu est, quòd, sicuti lumen naturale cum totâ moralitatis sibi proportionatæ sphaerâ, est elevatum ad *statum supernaturalem*, sic Regia suprema Majestas, quoad omnimodam *moralitatis* lumini naturali commensuratæ sphaeram, sit in vi *supernaturalis* totam *moralitatis naturalis* *lineam* complectentis elevationis, jam subordinata supremæ Ecclesiasticæ potestati. Quemadmodum igitur cum hac ad *statum supernaturalem* universæ moralitatis naturalis elevatione, haud subsistit, quòd lumen naturale possit sibi arrogare officium quasi Judicis, super fidei lumine *supernaturali*, sic neque Politica Regia Majestas, naturalis luminis sphaerâ circumscripta, superexendere se unquam potest super Ecclesiasticam potestatem, præcipue fa-

premam, altiori fidei lumini superstructam: nec adeo Rex, seu Imperator sibi arrogare unquam potest vel iudicium, vel bellum adversus Somnum Pontificem, ex Vicariâ Christi autoritate, supremaque adeo Ecclesiasticâ potestate procedentem, ad Regis Pontificiæ Majestatis infensi hostis depositionem. Cujusmodi proinde Theologorum argumentorum solidum ex sacris Litteris fundamentum inferius deducetur.

ARGUMENTUM IV.
Adversariorum.

33. **E**X parte Cleri Gallicani licet 4. argumentari. Papa est Vicarius Christi, non quâ Dei, sed quâ hominis & Capitis Ecclesiæ. At Christus ut homo nullam habuit in Regna & Principatus, ac temporalia Jurisdictionem: ipsemet Ioannis 18. contestante: *Regnum meum non est de hoc mundo. Et Lucæ 12. O homo, quis me constituit iudicem, aut divisorem inter vos?* Quis ergo majorem Papæ, quàm Christo super causis civilibus ac temporalibus tribuat Jurisdictionem?

Responsio.

34. **A**uthor prælati Regalis Sacerdotij cit. §. 18. n. 5. respondet, constantem Divi Thomæ, Principis Theologorum esse sententiam, quod Christo Domino quâ homini utraque dignitas, Regia videlicet & Sacerdotalis fuerit communicata, uti expressè habetur in ejusdem S. Doctoris lib. 1. de Regim. Princ. cap. 12. ac seq. & 3. par. q. 59. art. 4. *Manifestum est, inquit, Christo quâ homini esse potestatem judicariam ex Regiâ consequentem, quoad omnes res humanas: cuiusmodi enim committitur principale, committitur & accessorium, omnes autem res humane ordinantur in finem beatitudinis, quæ est salus æterna, ad quam omnes homines admittuntur, vel etiam repellantur iudicio Christi, ut patet Matth. 25. Ad stipulatur sacra quoque Scriptura, Christo Matth. ult. asseverante: *Data est mihi omnis potestas in celo & in terrâ. Unde & Paulum ad Hebræos ait, Christum esse institutum hæredem Universorum. Et Apocalyp. 1. Christus dicitur Rex Regum, & Dominus Dominantium.**

Hoc igitur Jus Regium, Christi Humanitati in vi Hypostaticæ cum Divinitate unionis communicatum, Christus equidem, qui venerat in formâ servi ad penitentiam & humilitatis exemplum nobis præstandum, noluit ordinari exercere, quanquam sui in temporalia Domini Jurisdictionis supremae actus aliquos exhibuerit, mulierem adulterij convictam, contra legis præscriptum Ioan. 8. absolvendo: ficalneam, quæ in alterius bonis & patrimonio erat, Matth. 21. arefaciendo, & moneſque in gregem porcorum, qui ad alios pertinebant, Matth. 21. immittendo, & præcipientes in aquam agendo. Cujusmodi adeo erga aliorum dominia supereminens in Christo potestas, licet non fuerit communicata Ecclesiæ, atamen huic negari non debet aliquis saltem communicatio illius Christi Hu-

manitati collatæ potestatis, in quantum temporalium rerum dispositio Ecclesiæ gubernandæ, consummandæque redemptioni, erat necessaria, Divo Thomâ ubi supra asseverante, cuiusmodi committitur principale, committitur etiam accessorium.

Objectio.

35. **I**nstabit pars adversa, ut ostendatur, quod Christi Humanitas de regno sibi ex vi unionis Hypostaticæ super rebus quoque temporalibus competente, aliquam fecerit participationem suo in teris Vicario Petro, ejusque successori.

Responsio.

36. **E**X ipsamet Christi verborum proprietate evincitur, Dominum nostrum asseverando: *Regnum meum non est de hoc mundo; eo ipso asseruisse sibi regnum aliquod, hoc autem noscitur esse duplex, alterum spirituale est Ecclesia, cui Petrum jam tunc destinaverat præficiendum, quâ sui Vicarium, cum indefinita ligandi & solvendi super terram autoritate, cumque perpetuitate successione ad finem usque mundi duraturâ. Alterum verò Christi regnum erat temporale, quod juxta præcitatum S. Thomæ lib. 1. de regimine Princ. cap. 12. sententiam, protendebatur supra totum mundum, saltem quoad jus & potestatem, ita ut posset Reges quoslibet è Regno deponere, aliosque creare, licet hæc potestate non sit usus. Utrorūvis ergo duorum istorum Regnorum, si attendatur origo, ex ipsâ Christi sententiâ dicendum est, neutrum esse de hoc mundo, quia ambo radicantur in Unione Hypostaticâ, quæ minimè est de hoc mundo. Esti verò fateamur, posterioris illius regni, Christo quâ homini erga totum etiam mundum competentis communicationem, non esse factam Ecclesiæ: eo ipso tamen, quod Ecclesiæ sit à Christo potestas super quodcumque morale in terris ad regnum cælorum ordinabile, oportet, hoc spirituale regnum indirectè saltem protendi super temporalia, quæ in regnum cælorum ordinabilia; uti ex sacrarum Litterarum fundamentis infra adducendis, efficacius demonstrabitur.*

CONCLUSIO.

37. **N**on absque maximo Regiæ, characteris Christiano insignitæ potestatis dedecore, detruditur Princeps Christianus ad Regis, quasi Ethnici statum, si negetur esse subordinata Christi Vicariæ, Romani Pontificis autoritati Oecumenicæ.

Explicatur. Quisquis enim negaret, Regiam in Principe Christiano potestatem, ex vi characteris in Baptismate Divinitus infusi, non elevari ad statum quempiam sublimiorem, ac fuisset in pure nature statu, profectò Regem Christianum eo collocaret loco, ac si autoritatis suæ Majestas non altiùs esset atollenda, quàm politicæ potestatis, secundum

lumen naturæ circumscripta; sphaera permit-
tat. Ejusmodi verò luminis naturalis limiti-
bus circumscripta, politicae potestatis supre-
ma etiam Majestas, secundum integram sphae-
ram suam est in Rege Ethnico. Ergo quis-
quis negat, Regem Christianum, ex vi cha-
racteris in sacro baptisate Divinitus inditi,
non tantum quoad suam personam, sed quoad
Regiam quoque potestatem in sublimiori
jam statu, etiam quæ Regem esse constitutum,
is profecto Regem ejusmodi cum sua potesta-
tis supremâ Majestate detradit ad subsellia
Regum Ethnicorum.

38. Quo præsupposito, disquirere placeat ex
illo, qui Christianissimi Regis Majestatem co-
naretur ita deprimere; quò iure hic Christia-
nissimus Rex proferat adversus Regni sui hereti-
cos? Neque enim credere fas est, proces-
sum fuisse adversus illos, quæ Regni sui poli-
tici solummodo, sed etiam quæ Ecclesie San-
ctæ periculosæ, atque ad hujus debitam obe-
dientiam compellendos? Tantum profecto
potestatis ipsi haud fuisset ex Regiæ potesta-
tis sphaerâ, quæ præcisè luminis naturalis li-
mitibus circumscripta, sed quæ sublimata ex
characteris Christiani elevatione, per quam
ipsum Regiæ quoque potestas recipit talem res-
pectu Ecclesie, episcopi Oecumenici Pastoris
subordinationem, in vi cuius esset constitutus
Christi Vicariæ autoritatis instrumentum, ad
publicum Ecclesie sanctæ Bonum, in suo præ-
cipuè Regno, æternæque salutis in suis chara-
ctere Christiano æque insignitis subditis com-
modam, pro viribus promovendum. Quæ
proinde ad Oecumenicam Ecclesie Sanctæ
autoritatem, Regiæ in Christiano Principe
potestatis subordinatio, ampliat autoritatis
Politice sphaeram, luminis naturalis limitibus
cæteroqui circumscriptam elevando, & con-
decorando eandem excellentiâ singulari, se
protendente ad eam etiam, quæ fidei luminis
sphaerâ continentur. In quâ proinde Regiæ
intra lineam naturalem supremâ, ad Oecume-
nicam Ecclesiasticam, in lineâ supernaturalis
luminis summam potestatem, subordinatione
ex sacris Litteris comprobandâ, toti quanti
nos impendimus, ex ipsissimis etiam illis sa-
cræ Scripturæ textibus, qui ex parte Cleri
Gallicani opponerentur, initium facturi.

PROBATIO I.

IN quâ fit retorsio primæ adversariorum
Argumenti ex Rom. 13. Matth. 22. & 1.
Petri 2. oppositi, & supra n. 7. adducti.

39. Etenim Apostolus cit. 13. ad Rom. capite ju-
bendo, ut omnis anima potestatibus sublimioribus
subdita sit; sub hisce verbis talem facit pote-
statem a Deo ordinarum in sublimitatis inæ-
quali gradu comparationem, ut potius neces-
sarium sit, unam alteri subordinari, ut sic ordi-
natè procedant potestates, à Deo constitutæ,
quatenus scilicet sublimiori semper, oporteat,
subjectam esse potestatem, quæ non tantæ est
eminentiæ. At verò quemadmodum fidei
lumen, cui superstructa est autoritas Ecclesi-
astica, est sublimius naturali lumine, ad cujus

sphaeram mensuranda est Politica Regiæ po-
testas, sic oportet, illam esse hæc sublimiorem.
Quia ergo ex præadducto Apostolico texto,
oportet, ut omnis anima potestatibus sublimiori-
bus subdita sit, consequens omnino est, Re-
giæ potestatem debere subditam esse Oecume-
nicæ Ecclesiasticæ autoritati.

Atque hanc subordinationem haud obscu-
rè insinuavit Christus Matth. 22. præcipiens
Reddite Cæsari, quæ sunt Cæsaris, & quæ sunt Dei
Deo. Sicut enim hoc Jus Cæsareæ Majesta-
tis, ex vi cuius, ipsi reddendus erat census, to-
tam energiam suam obtinebat ex Jure Divi-
no, in vi cuius Deo reddere oportet, quæ Dei
sunt; sic illa Divini Juris cum Jure Cæsari
competente, Christi verbis facta combinatio,
Cæsari licet supremi Juris indubitam præ-
sert subordinationem erga Jus Divinum. At
licet hic sermo fuerit de iure inexistente Cæ-
sari, Ecclesie Christi minimè subiecto, ea ta-
men verba Christus Dominus protulit, cum
ordine ad perpetuum Ecclesie statum; in quo
adeo oportet, ut, quod debetur Regibus ac
Imperatoribus, ipsis reddatur in vi altioris
Juris, nempe Divini, cui Cæsareæ ac Regiæ
Majestatis ius est subordinatum. Quemad-
modum autem Christus ea verba pronun-
tando, indubiè cogitabat de Oecumenicâ in
Petro, ejusque Successoribus fundandâ Ec-
clesiæ autoritate, hæc enim de causâ Christus
Cæsareo iure minimè obstrictus Matth. 17.
jubebat; pro se ac Petro eundem tributi loco da-
re staterem: na Cæsareæ Majestatis ius com-
binando cum Jure Divinæ Majestatis, seu
fundamento, cui illud subordinatum & subje-
ctum existeret, idem Christus uno mentis ob-
tutu, etiam quæ homo universa complectens,
reflexionem utique faciebat ad suam in terris
Vicariam potestatem Apostolicam, à se in Ec-
clesiâ instituentem, quam quisquis (nemine,
ne Rege quidem excepto) esset auditurus;
Deum audiret, atque adeo sub illis verbis
Reddite Deo, quæ Dei sunt, Dominus noster Re-
giæ quoque potestatem, in Principibus Chris-
tianis destinavit subordinatam Divino, Vi-
cariæ Christi autoritati annexo Juri. In vi
cujusmodi adeo, Regiæ Majestatis, ad subli-
miorem Vicariæ Christi potestatis iure Divino
sanctam autoritatem, subordinationis, infe-
rius ostendetur, quantum hæc prævalere pos-
sit adversus Christianos Reges dycolos exau-
thorandos, ut ex tunc in ipso etiam Dei, &
conscientiæ foro non amplius reputandi sint
inter veros Reges, quibus Petrus 1. sua Episto-
la cap. 2. iussit obtemperandum.

PROBATIO II.

IN quâ fit retorsio secundæ argumenti
Petri ex eo, quòd Regiæ potestas sit
Juris Divini.

Etenim hæc Regiæ potestatis, quòd in se
formaliter sit iuris Divini, prærogativâ spontè
admissâ, solennis mox emergit questio; An
in ipsa, quæ Juris Divini sunt, non possit esse substra-
tum quoddam materiale, ex humano seu Jure, seu
morali hominis operatione dependens, quo sublatò,
per consequentiam ac indirectè, non equidem
for-

formaliter, sed ex parte sui materialis corruat Juris Divini obligatio, non quatenus active quasi spectata, Divina est, sed quatenus passive considerata, est quid humanum, vel subjective receptum in homine, vel effectivè promanans ex humani arbitrij voluntate? Nunquid si Rex quispiam Christianus sit obnoxius peccato mortali, Ius Divinum sancit aeternæ gehennæ ab eo contractum reatum? Num verò Regem Christianum tam infelicem dixeris, ut hoc Divinum Ius respectu ipsius ne quidem indirecè materialiter solvi possit autoritatè Clavium Ecclesiæ concessarum? Hæc verò solutio non aliter fiet, nisi quatenus per Ecclesiæ sanctæ Claves applicatur satisfactio Christi pro illo reato, seu materiali, cui superstruitur illud Divinæ iustitiæ Ius vindicativum. Quo proinde materiali sublato, non tam in se ipso formaliter tollitur Ius Divinum, quam in suo duntaxat effectu, iustæ cæteroque vindictæ, in inferno exercenda.

41. Solennis etiam est inter Theologos disquisitio; An, & quomodo votum sive solenne, sive simplex, ipsamq; aded Ius Divinum eidem superstratum dispensari possit à Summo Pontifice? In quo puncto libenter damus, Summi Pontificis autoritatem non posse prævalere Iuri Divino, atque illud in se formaliter spectatum immutare ac tollere. Sicuti autem voti tam solennis, quam simplicis obligatio, sic & Ius Divinum hanc obligationem voluntariè susceptam acceptans, superstruitur morali voventis actui virtualiter moraliter perseveranti, quamdiu voto non est satisfactum. Hic ergo moralis in vovente actus, ejusque aded virtualis ex liberâ illius voluntate promanans perseverantia, numquid subest Oecumenicæ Ecclesiasticæ potestati?

42. Quodd hujus indefinitæ ligandi ac solvendi autoritas extendatur indefinitè super omne id, quod morale est super terram, constat ex apertis Christi Domini ad Petrum Matth. 16. prolatis verbis. Quodecumque autem ex hominis liberâ voluntate contractum vinculum, consistens in morali actûs voluntarij perseverantiâ, non est Divinum quidd, sed est quiddpiam consistens super terram. Quodd si ergo autoritas Pontificia ad omne id, quod morale est super terram, se protendens, solvat illud liberè contractum vinculum, cum suâ morali per voventis actum voluntariè contractâ perseverantiâ virtuali, neutiquam dicendus est Pontifex immutare, seu tollere Ius Divinum formaliter in se spectatum, seu quâ Deo inexistentens, sed sublato vinculo morali hominis, quod est super terram, seu Juris illius Divini quasi sublato materiali, per indirectam cessat Iuris Divini efficacia ad extra constringens, ac exigens voti taliter soluti obligationem.

43. Quo sic constituto, tametli Regia potestas in se formaliter sit Iuris Divini, num dicere fas est, ipsius ad certum subjectum applicationem, vel etiam exercitium liberum, non esse ali-quid Morale consistens super terram? Quo rursusposito, num asseverare licebit, quodd indefinita, omne morale, quod est super terram ambiens solvendi potestas Oecumenicâ, Regiæ potestatis ad certum subjectum applicatio-

nem, ejusque exercitium morale nullo proflato modo habeat sibi subordinatum, seu subiectum?

De hac ergo potestatis Pontificiæ Oecumenicâ ad Ecclesiam spectante autoritate, videbimus deinceps, in quantum etiam specificè se extendat, pro hac autem vice sufficiat, juramenti à subditis erga Principem præstiti æquiparationem facere cum voto. Sicut enim hujus, sic quoque illius vinculi radix moralis est actus humanus, ejusque moralis perseverantia, passivam in vovente, seu jurante importans Religionis obligationem, verè est quidd morale subsistens super terram, sicque indefinita cujuscunque super terram vinculi in actu hominis morali, Oecumenicæ Ecclesiasticæ potestati subiecto, radicati, solvendi potestas, pari ratione prævalere poterit, ad Juramenti Principi præstiti passivam ex Religione obligationem, eatenus solvendam, ut talis solutio etiam in foro Cæli, atque aded in conscientiâ rata sit habenda, nec aded ex tunc subditi à juramento Regi præstito per Ecclesiæ autoritatem liberati, coarctentur ad fidelitatis honorarium, ex Religionis necessitate amplius observandum; uti sacri quoque Canonès supra n. 28. commemorati tradunt.

PROBATIO III.

IN quâ fit retorsio tertij Adversariorum Argumenti petiti ex hoc, quodd duæ in tertis gubernativæ potestates, Regia scilicet & Pontificia, non debeant inter se commisceri, sed utramque oporteat, suâ spherâ contentam esse, ne pax & tranquillitas publica turberur.

Verum hæc etiam positâ, minimè tamen admittenda, sed in antecedentibus prævalide confutata propositione, contingeret tamen, duas illas, absque ullâ inter se subordinatione, merè disparatas potestates, aliquando inter se committi: quemadmodum duorum Regum supremæ potestates ad se invicem hæudquam subordinatedæ, sed merè disparatæ, graviter quandoque inter se committuntur, dum una in alterius jura involat. Quid ergo asserendum videbitur, si v. g. Rex quispiam a què supremus, Gallicæ Coronæ Iura Regia invaserit, an non Rex Christianissimus iusto adversus ipsum indicto bello, victor evadens, non suæ duntaxat Majestatis jura sibi vendicabit, sed Regni sui aggressorem suis quoque Regijs erga urbes æquo prælio occupatas, jurbus spoliandum decerneret? Sed quo jure? Non utique directè in eum supremum Regem jurisdictionis autoritate, sed ex lure vindicandi injuriam sibi, Coronæque suæ Regiæ illatam.

An non igitur pari, imò majori jure, si Rex terrenus invadat Iura Majestatis Pontificiæ, Ecclesiæque Sanctæ Bonum publicum perturbet, & legitime admonitus, contumaci nequitia suâ pessumdare contèdat, Ius erit Summo Pontifici, supremam autoritatem suam eoultque protendere adversus illum Ecclesiæ sanctæ publicum hostem, quoultque Rex Gal-

liæ præterdit, supremæ Majestatis suæ potestatem prævalere, ad Coronæ suæ jurium aggressorem æquè licet supremum Principem, suis juribus exuendum?

46. Ad hujus confirmationem, sequens accipe argumentum Theologicum ex uno per naturæ lumen conspicuo, & altero per fidei lumen certificato principio, sub legitimâ consequentiâ deducendum. Nempe luminis naturalis certum ac indubitatum est *morale* principium, quod supremæ Majestati jus sit, se ipsam & jura sua propria eouque vindicare, ut sub prævio injusta aggressionis judicio etiam publico, possit injustum suæ Majestatis aggressorem, Regem licet æquè supremum, armis suis subigere, eumque sic devictum, ex parte saltem, vel si causæ æquitas, seu necessitas exigat, etiam ex toto deturbare Regno suo, exuereque Regiâ suâ supremâ autoritate. At fidei lumine certum est hoc alterum principium, quod Vicaria in Ecclesiâ Christi potestas saltem unâ cum Concilio Oecumenico sit suprema quædam autoritas à Christo Domino instituta, obtinens Summæ intra Ecclesiam Majestatis lara, nulli alteri in terris subjecta, & subordinata, sed soli Christi Judiciaræ potestati subdita. Hisce igitur duobus prorsus certis, altero *naturalis luminis*, altero *fidei principijs* præsuppositis, quæ inde per legitimam consequentiâ Theologicam inferenda erit conclusio, nisi quod Oecumenica supremæ Ecclesiæ potestas æquè, ac Regia supremi Principis autoritas possit quemcunque supremum etiam Regem, sanctæ Ecclesiæ, ejusque supremæ Majestatis furium aggressorem, tum judiciarâ potestate, tum spiritalis armaturæ potentiâ suâ, persequi usque ad ipsius exauthorationem.

PROBATIO IV.

IN quâ sit retorsio *quarti* Adversariotum argumenti desumpti ex Christi Domini verbis *Joan. 18.* pronuntiantis: *Regnum meum non est de hoc mundo.*

47. Coarctemus rei presentis argumentum ad illud præcisè Christi Regnum, quod est Ecclesia. Hoc mysticum Christi regnum non est *de hoc mundo* tam *originativè*, quoad sui institutionem, quàm *formaliter*, quoad intrinsecam sui cum fidei lumine, & supernaturalis Religionis infusâ virtute commensurationem, quàm etiam quoad *specificationem* petitam ex *formali* suo objecto, quod Clerus Gallicanus in *primo articulo suo* circumscribit spherâ rerum spiritalium, & ad æternam salutem pertinentium. Num verò Catholico Theologo digna vox esset, asseverare, quod ulla ex humano arbitrio dependens sit *moralitas*, cui non superstruatur ordo ad salutem æternam, in tantum, ut quævis deordinatio à luminis naturalis *moralitate*, ex statu supernaturalis elevationis, inseparabiliter importet deficientiam à *supernaturali quoque moralitate*, ejusque *specificativo sine ultimo æternæ salutis?* Num Ecclesiæ portio regimen dicere sit, consistere in præcisâ, privatorum, & cujusvis Christiani pro-

priorum actuum ad salutem æternam ordinatione, non verò obtinere normam publici quoque Regiminis, fidelium sub uno Capite & Pastore Oecumenico in unitatem fidei coadunatorum, sicque unam Christianam Rempubliam constituentium, moderantis, atque universale sacræ Religionis Bonum sub publico etiam Dei cultu, autoritative ordinantis ad æternæ salutis Finem Ultimum? Numquid ab hoc publico sanctæ Ecclesiæ Regimine, sub fidei unitate omnimodam honestatem supernaturalem, cum æternæ salutis Fine ultimo, publicoque Religionis cultu mysterioso proportionabilem, convenienter ordinante ac dirigente, excludere fas est, qualescunque Principis sæcularis Regnum Politicum? Num hujus ad æternam salutem ordinis tum privati, tum publici, capacia negaveris Regiæ potestatis in Christiano Principe residentis, exercitia, & actus *morales* etiam publicos? Quandoquidem ergo Regni Christi, nempe Ecclesiæ spherâ, sit, quorumcunque Christianorum, *moraliumque* in his actuum, in salutem æternam, publicumque Dei cultum, communèque Sanctæ Ecclesiæ Bonum ordinabilitas, sub hac autem spherâ contineantur etiam Regna, Regiæque potestates, nec non quicumque Christianorum, ipsorum adeo Regum actus *morales*, in salutem æternam, publicaque Religionis Bonum commune ordinabiles, consequens est, secundum hanc ordinabilitatem, Regno, Christi, nempe Sanctæ Ecclesiæ, ejusque Oecumenicæ potestati subesse quoque Regna, Regumque actus *morales*, circa rerum temporalium dispositione versantes, *secundum dictam ordinabilitatem* spectatos, atque ad hanc eum *specificativum* Ecclesiasticæ potestatis *objectum formale*, se habentes, tanquam *objectum materiale*. Quandoocunque igitur Rex, quantumvis in lineâ politici regiminis supremus, molitur aliquid adversus publicum illud Sanctæ Ecclesiæ Bonum, ac regimen, suæ Regiæ potestatis actibus non tantum desciscendo ab illâ spherâ supernaturalitatis, in Sanctæ Religionis etiam publicæ, atque salutis æternæ finem ordinabilis, sed istud Ecclesiæ sanctæ publicum Bonum evertere conando, atque per schisma, seu perveria, adversus Oecumenicum S. Ecclesiæ Pastorem, ejusque regimen conamina, turbando pacem & tranquillitatem unitatis fidei, ac Religionis etiam publicæ, ex tunc speciali etiam publici Ecclesiæ sanctæ Boni protervè violati titulo, incipit esse subjectus Ecclesiasticæ potestatis judicio, ejusque autoritati judiciaræ.

Neque hoc mirum cuiquam videri debet expendenti, quod, licet hæresis crimen *de naturâ suâ* non subsit potestatis Politicæ tribunali, utpote ejus spherâ *per se ac directè loquendo*, luminis naturalis limitibus circumscripta, superextendi haud valeat super fidei dogmata, atque adeo errores eisdem adversantes dijudicandos. Nihilominus, quia *moraliter* est impossibile, scisâ religione in aliquo Regno, servari posse illâsam tranquillitatem, & publicam politici quoque regiminis pacem, ideo propter hæresicos, huic publicæ pacis Civilis, Bonique Politici tranquillitati ne-

vitabiliter adversantis nequitiam, Rex suæ Regiæ Majestatis potentia seu judiciaria, seu militari adversus hæreticos, imò ipsas etiam hæreses in suo Regno enascentes, vel ibidem jam adolescentes, merito insurgit, non quidem per se ac directè, sed quatenus hæreses Politici regiminis Bono, & pacis publicæ tranquillitati nocent, ut sic enim tanquam objectum materiale subduntur Politici regiminis ordinabilitati, seu formali Regiæ potestatis specificativo objecto, sub se ad eò complectenti etiam hæreses, non formaliter, sed materialiter spectatas, quæ ne nipe cum publico regiminis politici Bono pugnant, ut sic enim respectu potestatis Regiæ, subeunt ratione objecti materialis.

Cujus ulterior confirmatio delimitur ex eo, quòd Juramenti vinculum sit de se spirituale, formaliter ac directè spectans ad solum Ecclesiæ Sanctæ tribunal. Nihilominus Regiæ potestas legitimam habens autoritatem super contractu Civili, qui ejus subijcitur foro, potest hunc irritando, per consequentiam facere, ut, si iurejurando firmatus fuerit, hujus quoque vinculum tunc per indirectum tollatur. Quam indirectam Juramenti solutionem Rex supremâ suâ autoritate potest insuper præstare, ex causâ legitimâ nomine alterius sibi subiecti contrahentis, remittendo obligationem contractus Civilis: vel etiam faciundo, ut contractus, super quo adhiberi solet Iuramentum, ex causâ publici Boni Civilis, sit illicitus ac iniquus: hoc enim utroque modo per indirectum solvitur iurisjurandi vinculum, spirituale licet, ac solum Ecclesiæ, non Regiæ potestati per se formaliter ac directè subiectum.

Quòd si ergo Regia potestas, spherâ naturalis duntaxat regiminis circumscripta, super spiritualia, tanquam objectum materiale extendi valet, quatenus annexam habent aliquam, Politico regimini proportionatam ordinabilitatem, vel quatenus cum hujus publicâ tranquillitate oppositionem præferunt, quidni à fortiori dixeris, Ecclesiæ sanctæ Claves posse supra jura & Regna temporalia, tanquam objectum materiale superextendi, quatenus vel publicæ Religionis, ac Fidei unitatis, atque cum æternæ salutis sine congruitatis ordinabilitatem, vel ab harum aliquâ deficientiam, imò positivam etiam repugnantiam præferunt?

§. III.

Nostratis sententiæ Argumenta
ex Antiqui Fœderis tabulis deducta referuntur ac expenduntur cum conclusionem super ijs reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

Ex 2. Paralip. 26. capite petitum.

50. **A**uthor Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 2. n. 1. Argumentatur 1. Oziam Regem, quamdiu Pontificis Azariæ mandato & consilij paruit, gloriâ & victorijs floruisse: ubi verò Sacerdotis officium usurpavit, leprâ percussam, Templo & Regno à Pontifice pelli, & Imperium filio tradi. Verba Scripturæ hæc sunt;

Sed cum roboratus esset Ozias, elevatum est cor ejus in interitum suum, & neglexit Dominum Deum suum, ingressusque Templum Domini, adolevere voluit incensum super altare thymiamatis. Statimque post eum ingressus est Azarias Sacerdos, & cum eo Sacerdotes Domini octoginta, viri fortissimi vestierunt Regi, atque dixerunt: Non est tui officij Ozia, ut adoleas incensum Domino, sed Sacerdotum, hoc est, filiorum Aaron, qui consecrati sunt ad hujusmodi ministerium. Egrede de Sanctuario, ne contempseris, quia non reputabitur tibi in gloriam hoc à Domino Deo. Tristisque Ozias, tenens in manu thuribulum, ut adoleveret incensum, minabatur Sacerdotibus. Statimque orta est lepra in fronte ejus coram Sacerdotibus in Domo Domini super altare thymiamatis. Cumque respexisset eum Azarias Pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte ejus & festinatè expulerunt eum: sed & ipse perterritus acceleravit, egredi, eò quòd sensisset illud plagam Domini. Fuit igitur Ozias Rex leprosus usque ad diem mortis suæ, & habitavit in domo separatâ, plenus leprâ, ob quam eiectus fuerat de Domo Domini. Porro loatham filius ejus rexit Dominum Regis, & iudicabat populum suum. Ex quo sacro textu talis efformatur argumentatio. Nempe Rex Ozias non tantum, ut templo exiret, rogatus, sed etiam compellus, & à reliquo populo. Summo Pontificis arbitrio separatus, & hoc solo regno exutus est: sic enim habetur Levitici 13. v. 4. Quicumque ergo maculatus fuerit leprâ, & separatus est ad arbitrium Sacerdotis &c. solus habitabit extra castra. Sicut ergo ad Sacerdotem pertinebat de leprâ Principis cognoscere, & si reperisset infectum, à commercio populi excludere, sicque inhabilem Regno pronunciare: sic multo magis in Novâ Lege ad Summum Sacerdotem pertinet, de leprâ spirituali iudicium ferre, & si periculum ex illa fidelibus imminet, Regnum Principi adimere, ne exemplo, imperio, & potentia Ecclesiam corruptat. Quæ causâ fuit Adriano, Leoni, & Stephano Romanis Pontificibus, ut Imperatoribus Græcis non tantum in hæresin lapsis, eamque decretis & supplicijs Oriente toto propagantibus, sed etiam Occidentem invasuris, Imperium abrogarent. Et quamvis illud præceptum de leprâ corporali à Sacerdote cognoscendâ, judiciale fuerit, potuit tamen etiam in Lege Evangelicâ locum habere. Imò quoad lepram spirituales, est præceptum morale fundatum in Iure Divino naturali.

Objectio.

51. **E**Xcipi potest ex adversâ parte, quomodo subsistat proximè adductum principium, quo asserbatur, illud de leprâ corporali à Sacerdote cognoscendâ Veteris Legis præceptum judiciale, potuisse etiam in lege Evangelica locum habere?

Responsio.

52. **R**Eponi equidem potest, per principium proximè assertum minime intendi, ac si illud præceptum formaliter sub Divina, nempe Veteri Legi annexâ, at per Christum evacuatâ formalitatis suâ, etiamnum locum habeat in Lege

Lege Evangelicâ, sed ipsomet *Regalis Sacerdotij* Authore insinuante, hoc tenere duntaxat in vi Canonis I. de homicidijs: ubi sancitur: *Homicidij per industriam, vel insidias perpetrati auctoritate esse ab altari, ad quod confugit, avellendum, & Curia seculari tradendum, ut moriatur.*

Verum neque ex isto Canone probatur Judiciale illud de leprâ corporali per sacerdotem cognoscendam præceptum, adhuc vigere in Nova Lege. Veteris equidem Testamenti leges, seu Evangelicæ veritatis figuræ, quoad rem figuratam & præfiguratam ita fuerunt consummata à Christo, ut veritas sic præfigurata re ipsâ jam subsistat sub statu Evangelij. Unde sicuti lepra corporalis per Sacerdotem cognoscenda, erat figura Divinitus instituta, ad præfigurandum Sacerdotij Christi super leprâ spirituali iudicium, sic indubitatum hinc delimitur argumentum, de istâ Sacerdotij Christi propria judiciaria super fidelium peccatis, seu lepris spiritualibus cognoscendis auctoritate. An verò ex eâ figurâ efficaciter probari queat, quòd Sacerdotij Christi præfigurata potestas judiciaria procedere valeat ad ipsos etiam Reges exauthorandos, non immeritò dubitare licet, accuratius expendenti eam figuram.

53. Ex præadducto namque sacro textu non evincitur, quòd Ozias per auctoritatem Summi Pontificis Azariæ sit exutus Regiâ dignitate, sed verba illa sacra Oziam leprâ licet percussum, & separatam, expressè appellant adhuc Regem ad mortis usque suæ diem, sicque adeò unâ cum Scripturarijs, Sallianus usque ad Annum mundi 3277. sicuti etiam Isaias Prophetâ cap. 6. pro eo anno, quo mortuus est Ozias, ipsum adhuc Regem nominat. Unde Joatham filius ipsius, non nisi administratoriâ potestate regebat populum, usque dum Ozias mortuus fuerat. Ex illo igitur Azariæ Summi Pontificis adversus Oziam Regem exemplo haudquaquam evincitur, potestatem exauthorandi Reges, fuisse annexam summo Veteris Legis Sacerdotio, sed potestatem duntaxat cognoscendi super leprâ corporali, sicque infectum separandi ab hominum consortio. Nec juvat, si dicatur, illam super leprâ corporali cognoscendam, leproloque separando, præfigurativam Antiquæ Legis Sacerdotio competentem, potestatem, manere jam in Nova Lege, quatenus in ordine ad lepram spiritualem, morale continet præceptum, in Jure Divino naturali fundatum, vi cuius scilicet, Summo Pontifici incumbat, Ecclesiæ sibi commisse prospicere adversus Reges, Fidei, ac Religionis Orthodoxæ inimicos, ne exemplo, imperio, & potentia eandem Ecclesiam corruptant. Hoc enim morale Iuris Divini naturalis præceptum, num dicere fas est, præcontentum fuisse in præadducta Veteris Legis judiciaria lege? Vel potius ex alio fonte ac fundamento delumendum est? Hujus quæstioni decisio ex præadductis sacre Scripturæ verbis haud elucet, meritoque adeò istud difficultatis præcipuæ punctum, reservatur accurate ponderandum, in conclusione inferius sancienda.

ARGUMENTUM II.

Ex 2. Paralip. 23. & 4. Regum II. capite petitum.

Autor præinsinuat *Regalis Sacerdotij*, ubi supra argumentatur. Jojada Pontifex solo allegato Athaliam, quæ Regno injustè occupato, Idolorum cultum invexerat, puniri jubet, & legitimum Regem solo restitui. Verba Scripturæ sunt ista: *Produxitq; Jojada filium Regis, & posuit super eum diadema & testimonium, feceruntq; eum Regem, & unxerunt, & plaudentes manu, dixerunt. vivat Rex. Et post pauca: Præcepit autem Jojada centurionibus, qui erant super exercitum, & ait eis. Educite Athaliam extra septa Templi, & quicumq; eam secutus fuerit, feriatur gladio. Pepigit ergo Jojada foedus inter Dominum & Regem, & inter populum, ut esset populus Domini, & inter Regem & populum.*

Ex quâ proinde historia evincitur, Pontificem maximum, cum alios animus deficeret, Reginam tyrannidis damnare, milites conscribere, legitimum Regem solio imponere, foedus non tantum inter Deum & Regem, sed etiam inter Regem & populum pangere, & conditiones dicere, remque civilem juxta & militarem curare. Sed quo jure? nisi iure naturæ & necessitatis, ne scilicet impio Principe in thronum sublato, Religio Sacerdotibus commissa profigaret.

Si dicatur. Notoriam hanc fuisse Athalia tyrannidem nullo jure Regno invadentis, & ideo non à Sacerdote tantum, sed quolibet subditorum potuisse Regno, quod injuriâ tenebat, repelli. Adversus hanc adversariorum exceptionem pergit præcitatus Autor, hunc in modum argumentari. Quemadmodum, inquiens, Athaliam Summus Pontifex Regno egerit, quia nullo jure regnabat: eodem modo, si Regno aliquis sic administraret, ut Religioni & fidei noceret, deponi imperio potest, quia jus regnandi aut amittit, aut illo est indignus: potest enim aliquis vel ab ipsis initijs regno indignus esse, quia nullum jus regnandi habuit, ut Tyranni: potest iterum indignus esse, quia licet Regno legitime ingressus, postea tamen jus regnandi amisit, aut meretur, ut amittat. Utroque casu nullo jure regnatur, primo, quia non habuit: secundo, quia amisit, seu delicto perdidit; uti patet exemplo Ozia. Sunt autem paria, non habuisse, & perdidisse. Hoc tamen iudicium, cum sit de re gravissimâ, & Capita Reipublicæ tangat, quibus omni jure venerationem debemus, soli PONTIFICI MAXIMO reservatur, cui soli dictum est: *Pasce oves meas.* Ut infra ex Cap. Ne aliqui. De Privilegijs. in 6. dicitur: alioquin Reipublicæ atrocissimijs plenæ & paritidij essent, quolibet, qui Principi vim intrulisset, causam & salutem publicam prætentente. Simile exemplum de Phinees summi Sacerdotis filio Num. 25. habetur, cujus factum ex eo capite Divus Thomas excusat 2. 2. q. 160. art. 6. ad 2. Quia licet non esset summus Sacerdos, erat tamen Summi Sacerdotis filius, & ad eum hoc videbatur pertinere, sicut & ad alios Iudices, quibus hoc erat præceptum. Ob-

Obiectio.

56. **E**Xcipi potest in contrarium, ex quo fundamento illi, qui nullum jus regnandi habens, in via Juris est Tyrannus, equiparetur is, qui regnum legitime ingressus, abutens suo jure regio, in via Facti est Tyrannus. De prioris equidem generis Tyranno, tenent Theologi communiter, cum Divo Thoma 2. Sentent. dist. ult. q. 2. art. 2. ad 5. posse a quovis de regno interfici, non tamen Jure vindictæ, sed Jure defensionis, eò quod talis Tyrannus non sit Princeps, sed iniquus invasor & oppressor Reipublicæ, ac singulorum etiam civium: injustus autem invasor Reipublicæ, dum non tu- perest aliud remedium, potest Jure defensionis per quemlibet civem e medio tolli: sic enim Aod sustulit e medio Eglon Regem Moabitarum, Tyrannicū illi aelitarū oppressorem Iud. 3. & Judith pari defensionis Jure interfecit Holofernem, injustum populi Dei impugnatorem. Hoc naturali defensionis Jure attento, nullum est dubium, à Jojadâ Summo Sacerdote 4. Reg. 11. & 2. Paralip. 23. justè reprobata esse Athaliam, regnum Judicum tyrannicè, absque ullo titulo sibi arrogantem, ipsaque adeò justitia exigebat, ut Rex legitimus solio imponeretur. Verùm in hoc Jojadâ Summi Sacerdotis facto necdum ostensum est, an Jure duntaxat naturalis æquitate miratur, vel specialis etiam Summi Sacerdotis Jure aliquo.

Responsio.

57. **H**ujus quæstionis elucidationem faciemus in sequenti conclusione nostrâ. Interea observanda hic venit de posterioris generis Tyranno Theologorum sententia recepta. Nempe quamdiu manet Princeps, non posse à privatis occidi, juxta Concilij Constantiensis Sess. 15. decretum de errore damnantis hunc articulum: *Quilibet Tyrannus potest, & debet licitè & meritorie occidi per quemcumq; vasallum suum, vel subditum.* Etenim princeps, quamvis Tyrannicè imperet, manet re ipsâ superior. Scriptura verò Christianos primitivè Ecclesiæ jubebat in rebus licitis parère Principibus, qui Ethnici erant, maximèque tyranni, ac persecutores Ecclesiæ. Hæc equidem sententia & ratio procedit de Tyranno, quamdiu Princeps manet. At ex quibus seu naturæ, seu sacræ Scripturæ principijs demonstrare licet, Regem legitime ingressum Jure Majestatis Regiæ privati ipso facto, si ejus regimen fuerit tyrannicum? Ubi tyrannis eòsque exereverit, ut non videatur amplius tolerabilis, nec aliud superest remedium, docent quidem aliqui Theologi à Republica, seu Comitij Regni esse à Regiâ dignitate deponendum talem Tyrannum, declarandumque hostem, priusquam in ipsius personam quidquam liceat attentare. Hæc autem Comitiorum potestas hititur tum defensionis naturalis Jure: tum primævâ origine Regiæ autoritatis, penes populum Jure naturali primitus subsistentis, nec nisi sub istâ connaturaliter inditâ æqui regiminis conditione & pactione, in unum Caput Politicum, e- jusque seu hæredes, seu successores translati,

Quòd si proinde tyrannica ejusmodi gubernatio intrâ puros naturæ lumini commen- suratos limites subsistere possit, super eâ di- judicandâ fortassis extendere haudquaquam se possit Oecumenici Pastoris autoritas, eo ipso tamen, quòd moralitatis naturali quoque lumini proportionatæ transgressio, propter ejusdem ad supernaturale statum elevatione, nullatenus subsistere jam possit, quin mora- litatis quoque supernaturalis violatio, Pontificiæ Christi Vicariæ potestati indubie subjecta, simul interveniat, an non ex hoc saltem titulo super illam extendere se merito potest ac debet supre- mi Pontificis autoritas, maximè si emergat publi- cum etiam Ecclesiæ damnum? velut infra ex initi- tuto probabitur ex sacris Litteris.

ARGUMENTUM III.

Ex Ecclesiastici 48. Capite.

60. **A**uthor præallegatus argumentatur 3. E- liae Prophete hoc elogium ponit Spiritus sanctus Ecclesiastici 48. *Quis potest similiter gloriari tibi? Qui deiecisti Reges ad perniciem, & confregisti facile potentiam ipsorum, & gloriosos de lecto suo, qui ungis Reges ad penitentiam, & Prophetas sacris successores post te.* Ex quo sacro textu hunc in modum ratiocinatur præfatus Author. Reges, quos unxit Elias, fuere Azael Rex Syriæ, & Jehu Rex Israel 4. Reg. 19.

61. Si dicatur Elias id fecisse Dei jussu, non suâ sponte: id quidem verum est, sed idem Dei mandatum Summi Pontifices acceperunt, cum illis commissæ sunt oves Christi, quarum custodia necessariò requirit potestatem lupos arcendi, eosque, qui Ecclesiam evadunt, ex- armandi, ne, si velint, possint nocere. Hoc enim naturale jus defensionis, cum singulis natura permittat, quanto magis Summo Ponti- fici in eos, qui Ecclesiam, ovesque Christi, ac sibi commissas animas aggrediuntur. Hoc ad- ded casu poterit Summus Pontifex Eliæ ex- emplo, deiecere Reges ad perniciem, & Reges un- gere ad penitentiam. Nam teste Divo Ambrosio lib. 1. de Offic. 6. 36. & S. Thomâ 2. 2. q. 60. art. 6. ad 2. *Qui non repellit injuriam à socio, cum potest, tam est in vitio, quam ille, qui facit.*

Obiectio.

62. **E**Xcipi potest ex parte adversa, illam ar- gumentationem unice resolvi in defensionis Jus naturale. At desiderari, ut ostendatur, quomodo tale jus naturale in supernaturali Oecumenici Pastoralis muneris potestate sit eatenus di- vinitatum, ut ex ipsismet fidei principijs per argu- mentum verè ac strictè theologicum firmari valeat?

Responsio.

63. **H**oc petitum sequenti ratione præstamus. In Elia etenim non præcisum jus Natura- le defensionis prævalere potuisset, nisi Dei man- datum extraordinarium ad deiciendos Reges, ipsorumque potestatem confingendam inter- venisset, quo Divino mandato unice niteba- tur ille Eliæ spiritus. Sicuti ergo in hoc Pro- pheta erat spiritus quidem non Oecumenicus,

Autoritas
nativæ
apostolica
GVI
18.

sed potius privatus, illius duntaxat personæ annexus, sic operæpretium est, indagare, an ex sacris Litteris probari valeat, quod pro perpetuo Ecclesiæ statu sit Pastoralis Christi Vicario muneris annexus spiritus altioris ex Divino mandato, quasi Divinitate & auctoritate, ad infringendam iniquorum Regum potentiam, ipsosq; adeo Reges Ecclesiæ sanctæ perturbatores, ac contra Christi Vicarium perduelles deiciendos? Quod in sequentibus præstare totis viribus conabimur.

CONCLUSIO.

64. **R**egia potestatis erga Oecumenicam sanctæ Ecclesiæ auctoritatem, subordinatio ostenditur ex Veteris Testamenti *superius* allegatis sacris textibus.

Explicatur. Sacerdotio Antiqui Testamenti fuisse judicariam quoque potestatem, ambigui Legum judicialium populo Dei præscriptarum sensus, eatenus declaratoriam, ut super ipsis quoque Civilibus causis tanquam *objecto materiali* se extenderet, evincitur ex Deuteronomij 17. vers. 8. ubi Deus ita sanxerat: *Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram, & iudicium intra portas tuas videris verba variari, surge & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesq; ad Sacerdotes Levitici generis, & ad Iudicem, qui fuerit illo tempore, querelq; ab eo, qui iudicabunt tibi iudicij veritatem, & facies, quodcumq; dixerint, qui præsumt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te, sequerisq; sententiam eorum, nec declinabis ad dextram, vel sinistram, qui autem superbiebit, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Deo tuo, & decreto Iudicis, morietur homo ille.* Ex quo sacro textu in tantum patet iudicariæ secularis potestatis ad Sacerdotij Veteris auctoritatem subordinatio, ut iudicem secularem oportuerit, iudicij veritatem requirere à sacerdotio, facereque, quodcumque ex hujus iudicio fuerat sancitum, ac strictè sequi Sacerdotum sententiam.

65. Dicitur equidem fortassis posset, in Veteri Testamento leges judiciales fuisse Divinas, quarum adeo interpretatio merito perenda erat à sacerdotali auctoritate, in Novo autem Testamento Leges fori Civilis in causis seu civilibus, seu criminalibus moderatrices, haudquaquam esse juris Divini, sed juris *humani*, ab ipsis Regibus & Imperatoribus latas, ut secundum eorum normam perageretur iudicium. Nihil ergo cum istis habere, quod agat supra sacerdotij Christiani auctoritas, sed totum ejusmodi iudicium cum legum ejusdem moderatricum interpretatione, remittendum esse ad Reges & Imperatores, seu iudices ab ijdem constitutos.

66. Veùm licet hæc discrepantia inter Novi & Antiqui Fœderis statûs Leges judiciales revera, ut dicitur, ita se habeat, ex præadducto nihilominus sacro textu constat, quod sacerdotale iudicium ita *directè* seiebat super legis judicariæ Divinitus constitutæ interpretatione, ut tamen *indirectè* per modum *objecti materialis* attingeret ipsas quoque Civiles cau-

sas, præviæ de legitimo legis sensu Sacerdotis sententiæ conformiter dijudicandas; eodem sacro textu dilucidè sanciente: *Si difficile & ambiguum apud secularis fori iudices perspicuum fuerit iudicium inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, verè civilem, super quâ intra laicæ potestatis portas, seu tribunalia existat iudicium variatio, eatenus debuisse iudicij veritatem indagari ex iudicio Sacerdotij, ut in ejusmodi specificâ causâ oportuerit, iudices laicos, sequi sententiam Sacerdotum.* In aperto igitur est, Sacerdotij auctoritati talem in Antiquo etiam Fœdere, debitam fuisse civilis potestatis subordinationem, ut illa *indirectè* se extenderet ad causas quoque Civiles, ceu *objectum materiale* iudicij sacerdotalis, super judicariæ legis sensu *per se formaliter*, super ejusmodi verò causis Civilibus *indirectè & materialiter* se protendentibus.

67. Et verò licet Leges, secundum quas fit iudicij civilis moderatio, non jam sint *specificè* Divinæ, sed ab ipsismet Regibus seu Imperatoribus, pro suo seu Regno, seu Imperio latæ; attamen cujuscunque legis ratio transcendentalis exigit ad essentialium sui valorem, ut non sit distortis, sed *positivè* conformis Jurî Divino, vel naturali, vel *positivo*. Hæc autem cum jure Divino etiam naturali conformitas, ex statu supernaturalis hominum elevationis jam subsistere nequit, si qualemcunque habeat cum lege Divinâ sacris Litteris nobis patefactâ dissonantiam. Sub quâ adeo cujuscunque cum honestate, sacris Litteris sancitâ distortis *formalitate*, ad Ecclesiasticæ potestatis sphaeram spectante, lex à Rege, vel Imperatore lata, per modum *objecti materialis*, *indirectè* saltem subijcitur sanctæ Ecclesiæ auctoritati ac iudicio.

68. Quemadmodum igitur Deuteronomij 21. c. 5. Deus imperavit, ut ad verbum Sacerdotum *omne negotium, & quidquid mundum, vel immundum est, finiatur.* Sic in Novâ Lege iudicium Regalis Sacerdotij, super legibus Regijs, & Imperatorij, & consequenter super civilibus ex harum normâ decidendis causis quibuscunque superextenditur, non quidem *directè*, ac *per se*, sed *indirectè & materialiter*, quatenus Summæ Oecumenici Pastoris officium requirit, providere, ne quid à Jure Divino, seu naturali, seu *positivo* distortum irrepat, siquidem deviatio à naturali æquitate subsistere nequeat, quin habeat repugnantiam cum fine salutis æternæ, honestateque etiam supernaturali, ipsiusque etiam Religionis sanctæ decore. Sub quâ adeo repugnantia *formalitate*, si quando in legibus Civilibus interveniat, istæ ceu *objectum materiale* necessariò subesse debent iudicio Pontificiæ auctoritatis.

Quibus proinde suppositis, ad argumenta circa Pontificiæ super Regiâ potestate *materialiter* saltem spectatâ, causisque Civilibus auctoritatis extensionem, ex Veteris Testamenti sacris textibus petita, accuratius ponderanda procedemus, vitori. *quantâ polleant vi & energia ad demonstrandam politicæ potestatis respectu Ecclesiasticæ auctoritatis subordinationem?*

* *

P R O.

PROBATIO I.

Defumpta ex 2. Paralip. 26. capite.

69. E Tenim quia Veteris Testamenti Sacerdotio potestas erat, per Verbi Divini interpretationem formandi ac ferendi sententiam super veritate iudicij, causam etiam Civilem concernentis; uti liquet ex præallegatis Deuteronomij sacris textibus: à fortiori dicendum est, id Sacerdotium habuisse talem autoritatem super causis spiritualibus, qualis erat Oziaæ arrogata præsumptio: *Ut templum ingressus, adoleret incensum super altare Thymiamatis.* Super hæc igitur Divini ordinis transgressione non ex privato duntaxat, sed sacerdotialis autoritatis publico iudicio, Azarias Sacerdos Summus, unâ cum reliquis octoginta Sacerdotibus ferebat sententiam, *positivè resistendo, sicque autoritativè dicendo: Non est tui officij, Ozia, ut adoleas incensum, sed Sacerdotum, qui consecrati sunt ad huiusmodi ministerium.* Quod si ergo in Novâ Legè contingeret, Regem quempiam Christianum involare in Jura Sacerdotij supremi, Ecclesiæque sanctæ pacem, ejusque supremam autoritatem iniquis machinationibus perturbare ac pessumdare, imò sibimet arrogare & usurpare; an minus dixeris esse in Novâ Legè, ac in Antiqui Fœderis Summo Sacerdote autoritatis, ad pronuntiandum judicialiter super tali Regis quantumvis supremi arrogantia? Equidem lubens dabo, Azariam Summum Sacerdotem non exauthorasse Regem Oziam in tantum, ut ipsi adimeretur Regiæ potestatis jus, exutus tamen fuit ejus exercitio.

70. Nec porro dicere fas est, regiminis publici administrationem Regi Oziaæ ademptam fuisse, non tam ex sententia Summi Sacerdotis, quam per consequentiam duntaxat, quâ à Domino percussus leprâ, exinde à consortio hominum separatus degeret. Nam sacer textus expressis verbis ait, Oziam cum Sacerdotibus, ubi vidisset, lepram ex Oziaæ Regis fronte apparere, festinatò eum expulisse; non aliâ utique, quam autoritatis publicæ potestate. Ex qua etiam autoritate juxta Leviticij decimum tertium caput, penes Sacerdotem stabat arbitrium separandi leprosum. Quod adeò arbitrium Azariaæ erga Regem Oziam, non operabatur duntaxat localem ab hominum consortio separationem, sed formalissimam à Regio regimine avulsionem, ita ut jure Regio penes ipsum habitualiter adhuc subsistente, ejus tamen exercitium ipsi abrogaretur in tantum, quòd loatham filius ipsius iudicaret ex tunc populum: utique non patris nomine, cum de hoc nihil dicat S. Scriptura, sed absolutè absque ullius erga Oziam in administrando regno dependentiæ mentione asseveret, *loatham ex tunc rexisse domum Regis, & populum terræ.*

71. Sicuti ergo quisque privatus leprosus arbitrio Sacerdotis erat à consortio hominum separandus, veluti civiliter mortuus, adeoque jure civilis societatis spoliatus, sic Oziaæ Regis per Sacerdotis arbitrium ab humano consortio separatio, facta erat etiam quoad politicæ cum subditis communionis avulsionem, Re-

giæque adeò potestatis, vel per se, vel per alium, seu Vicarium suum exercendæ privatione, cum ceteroqui non tam loatham, quam Ozias pater dicendus esset illo adhuc tempore regnasse, quemadmodum haud simpliciter, & absque addito Vicariam duntaxat potestatem denotante, dicendus esset regnare, subiens vices Regis, qui actualis adhuc regiminis per alium scilicet exercendi clavem, seu Jus Regiæ administrationis, non radicaliter duntaxat, sed quoad actualis per alium suo nomine peragendæ administrationis adhuc obtineret. Quia igitur Summi in Antiquo Fœdere Sacerdotis judiciaria potestas se protendebat super Regis, Oziaæ, Sacerdotale munus sibi arrogantis scelerè, ejusque leprâ à Deo percussu, quoad civilem quoque & politicam gubernationem separatione, atque adeò Regiæ administrationis exercitio adimendo, quid ni dixeris, Occidenticam Summi in Novo Fœdere Pontificis autoritatem protendi super Regum temporalium, in Jura sanctæ Ecclesiæ involantium præsumptuosam arrogationem, eorumque hinc à fidelium publicâ cõmunionè separationem, imò & Regiæ administrationis, quinimò Juris quoque Regij, si publicæ necessitatis ratio expostulare videbitur, privationem, prout hæc in subsequentibus per Novi Testamenti paginas luculenter ostenduntur.

PROBATIO II.

Defumpta ex 2. Paralip. 23. & 4. Regum 11. capite.

Libenter damus, Athaliam, de qua in hisce 72. sacra Scripturæ locis est sermo, fuisse de genere illorum, qui non tantum in via Facti, sed etiam in via Juris sunt Tyranni, quorum ea est conditio, ut à quovis Regni concive non quidem Jure vindictæ, sed Jure defensionis occidî possint, uti ex S. Thoma, & cõmuni Theologorum sententiâ est traditum supra num. 56. Num verò dicere fas est, lojadam Pontificem ex hoc privato duntaxat Jure defensionis naturalis, egisse adversus Athaliam Regni Judaici tyrannicam dominatricem? In hoc Summo Pontifice ex constitutione Divinâ 6. cap. Deuteronomij erat autoritas iudicij veritatem definiendi, ex sacrosanctis statûs illius Mosaici legibus. Hæc verò autoritas Pontifici Summo Divinitus attributa, extendebat se ad omne negotium, omnemque causam, civilis quoque statûs propriam, uti apertè liquet ex 17. & 21. Deuteronomij cap. Hoc igitur autoritatis Divinitus constitutæ Jure, quis negare ausit, usum fuisse lojadam Summum Sacerdotem, adversus Athaliaæ tyrannidem, eodumque procedendo, ut & ipsam Regni possessione spoliandam decerneret, & ad eam ab usurpatâ regiminis possessione detrudendam, milites conscriberet, legitimumque Regem folio imponeret, fœdere inter Deum ac Regem, nec non inter Regem, & populum sancito, non ex privato sensu suo, sed ex publicâ autoritate Sacerdotij, jus Divinitus sancitum habentis super ejusmodi iudicij veritate & justitiâ.

C 2

In

73. In præallegato equidem *Deuteronomij 17. c.* habetur, ut, postquam Sacerdos docuisset *veritatem Iudicij*, iudex proferret huic conformiter sententiam executioni demandandam, sub ipsa etiam mortis pœnâ inobedienti Divinitus destinata. At in casu illo Athaliae Regnum injuste occupantis, dum nullus erat constitutus iudex Laicus, Rege legitimo exturbato, & pro tunc in jus suum restituito, ipsemet Pontifex proferens *veritatem iudicij* (quod tamen per iudicem laicum huic iudicio suo ex Divinæ Legis dispositione subordinatum, executioni demandari pro tunc haud potuerat) quâ, nisi suâ Summi Sacerdotij per Deum constitutâ autoritate progredieretur ad finem, tali negotio imponendum, Deo, *Deuteronomij 21. v. 5.* statuente, ut omne negotium ad verbum Sacerdotum finiatur.

Juxta hoc igitur Iojadæ Summi Sacerdotis exemplum, quis Summo Novi Testamenti Sacerdotio negare aulit potestatem adversus tyrannos absque legitimo juris titulo Regni culpam invalores, procedendi ex publicâ, etiam judiciariâ autoritate?

74. Illorum equidem Tyrannorum, qui legitimum Regni jus obtinent, sed in via facti tyrannicam obeunt gubernationem, nullâ erga subditos justitiâ ac æquitatis attentâ ratione, alia fors & ratio est, ita ut secundum Concilij Constantiensis Decretum, nefas sit, à privatis quibuscunque ipsos interfici. Attamen eorum tyrannica iudicia, æquitatis & justitiæ ordinem pervertentia, imò funditus evertentia, ex eo, quod supernaturali honestati, indeque saluti æternæ positivè oppositam continent dissonantiam, ipsimet etiam Pontificiæ super omnes Christi oves, atque ad eod super quoscunque Christianos Reges, nec non super omnem, quæ super terram est, moralitatem protensa autoritati sunt subiecta, eodque, ut potestatem istam Ecclesiasticam non audiens, instar Ethnici sit habendus. Attendant igitur Reges Christiani hoc Divinum Ecclesiæ sanctæ iudicium, ne eodque iniqui regiminis nequitij se faciant reos, ut in statu Ethnicam, nempe omnimodæ Divinorum charitatum, & Ecclesiæ sanctæ beneficiorum communicationis expertem, suâ censuris Ecclesiasticis dignâ iniquitate, se se conijciant.

PROBATIO III.

Petita ex *Ecclesiastici 48. capite.*

75. Ibi namque agitur de Eliæ spiritu, eodque Divinitus sublevato, ut mandato Dei & Reges iungeret ad penitentiam, & Reges deiceret, & confringeret ipsorum potentiam. Hoc equidem Dei mandatum Eliæ, quâ Prophetæ factum, non erat cum successione jure propagandum in posteros, hinc tamen elucet, quodque spiritus Dei in Antiquo etiam Testamento fuerit operatus. An ergo nefas erit, asseverare talem Dei spiritum, gratiæ non gratum facientis, sed gratis datæ, habere etiamnum locum in statu Legis Evangelicæ? Hanc profectò Christus, ut Regni sui mystici, Ecclesiæque suæ sanctæ statum sublimius adornaret, vo-

luit condecoratam clavibus Regni Calorum, Petro, ejusque successori perpetuò destinatis, cum potestate ligandi & solvendi, quidquid esset super terram, in caelis etiam rato habito, atque ad eod intra conscientie forum comprobato, quidquid ex hac autoritate in terris vel ligaretur, vel solveretur. In hac igitur solvendi & ligandi Oecumenicâ autoritate subsistere etiamnum illum Eliæ spiritum non privati, sed publici jam Regiminis, pro Religione sanctæ seu propagatione, seu conservatione perquam necessarium, mox elucidabitur ex Novi Fœderis sacris textibus, deinceps accuratius expendendis.

S. IV.

Nostratis sententiæ Argumenta, ex Novi Testamenti sacris textibus desumpta referuntur. ac expenduntur, unâ cum conclusione super istodem reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

Desumptum ex *Matth. 16. v. 18.*

76. Auctor præfati Regalis Sacerdotij cit. §. 2. n. 5. argumentatur I. ex verbis Christi Domini ad Petrum loco proxime citato prolatus, *Et ego inquitis, dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalent adversus eam; & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis.* Ex his namque Christi Domini verbis sequens construitur ratiocinatio. Omnium Patrum tum Latinorum, tum Græcorum sententia est, hisce verbis Petro promissum esse supremum, & Monarchicum Ecclesiæ regimen in his, quæ pertinent ad bonos mores, sanandæ doctrinam. Ergo etiam omnia media necessaria promissa sunt, sine quibus illa conservari non possunt, & consequenter in bona, & Regna temporalia, quæ omnium consensu sunt propter bona spiritualia, tanquam media propter finem: concessio enim sine, conceduntur omnia media illi necessaria, alioquin concessio finis foret inutilis. Quæ consequentia ex Matthæi verbis adducta, non est imaginaria, sed ex naturâ rei desumpta, & à legislatoribus, ipsisque Principibus approbata; sic enim loquuntur in *Leg. 2. ff. De jurisdictione.* Cui Jurisdicção data est, ea quoque concessa esse intelliguntur, sine quibus jurisdicção explicari non potest. Quod optime animadvertit Gregorius VII. lib. 8. *Epist. 21.* *Habet enim, inquit, potestatem Ecclesia Romana singulari privilegio concessam, aperire & claudere januas regni caelestis, quibus voluerit. Cui ergo aperiendi, claudendiq; Cali data potestas est, de terra iudicare non liceat; Et S. Leo IX. in *Epist. adversus præsumptiones Michaelis Constantinopolitani cap. 13.* *His, inquit, & alijs quam plurimis testimonijs jam vobis satisfactum esse debuit de terreno & caelesti imperio, imò de Regali Sacerdotio sanctæ Romanæ & Apostolicæ Sedis, præcipue super ejus speciali dispositione in caelis, si quo modo Christiani esse, velle, optatis, & si ipsam Evangelij veritatem aperire, quod abist, non impugnat.* Ob-*

Objectio.

77. **E**Xcipi potest ex parte adversa. Indubitatum equidem esse fidei principium, quod Petro cum ordine ad perpetuum Ecclesie statum, ejusque adeo successoribus, illis Christi Domini verbis fuerit promissum supremum Ecclesie regimen. At dum additur, hoc regimen se tenere in ijs, quæ ad bonos mores, sanamque doctrinam pertinent, mox reproditur difficultas jam sæpe tractata, & partim discussa, cum duplex sit moralitatis, adeoque sanæ doctrinæ linea, naturalis una, & altera supernaturalis, in quantum super illâ naturalis etiam moralitatis lineâ extendatur Ecclesia, ex fidei lumine potestatis suæ spheram circumscriptis regimen?

Responsio.

78. **S**i hoc quaesitum definiendum videatur ex seculo argumento, quod Bona, & Regna temporalia sint propter bona spiritualia, tanquam media propter finem, concessa autem sine, sint concessa etiam media ad finem necessaria. Exinde mox enascitur illa difficultas; an Regna, & bona temporalia non tantum ex personali casu, Christiani characteri, ingenito debito, sint propter spiritualia, seu supernaturalia, ita ut quisquis Christianus Rex est, in suæ Regiæ potestatis administratione teneatur habere salutis æternæ per eam consequenda, Christianique gloriæ promovendæ sollicitudinem, sed utrum insuper Regna, & Bona temporalia sint in Christiano propter supernaturalia æternæ felicitatis bona, secum dum publicæ etiam judiciariæ potestatis respectum, ita ut hujus propterea authoritati ac jurisdictioni sint aequaliter subiecta & subordinata?

79. **H**oc equidem optimo jure hic supponitur, sed nondum extat probatum, vel ex claro fidei principio, vel ex naturalis luminis indubitato fundamento, ut sic ex utroque hujusmodi principio, inter se combinato, in vi demonstrationis strictè Theologicæ, inferretur conclusio de aliquali imperij Ecclesiastici super Regnis temporalibus judiciariâ potestate. Istud igitur conabimur præstare inferius, interea observare compellimur, quod vix efficax ad hoc intentum, fiat instantia ex Lege 2. ff. De jurisdictione. Quilibet enim Rex supremus negabit, se hæc lege obstrictum, nisi quatenus foret primi juris naturalis, quod ostensu difficile est. Neque si concessâ jurisdictione, censeantur propterea concessa ea omnia, quæ ad jurisdictionis exercitium sunt necessaria, exinde demonstratur, sed supponitur, jurisdictionis supra Regna temporalia, quoad causas civiles & statûs Politici proprios spectatæ, potestatem esse necessariam ad exercitium Oecumenici Pastoralis officij in Romano Pontifice residentis.

80. **E**t licet Gregorius VII. ex potestate clavium ad calum usque claudendum & aperiendum protestarum, inferat, oportere, ut Romanæ Ecclesie liceat de terrâ judicare, hinc tamen necdum evadit liquidum, an hoc de terrâ quæ supernaturalis statûs limitibus circumscriptâ, jurisdictionem extendi valeat ad causas Civiles, secundum naturam suam hisce limitibus haud comprehensas?

Neque Leo IX. præcatus ait, Regale Sanctæ Apostolicæ Sedis Romanae Sacerdotium aliter supereminere terreno Imperio, nisi quantum illud sit fundatum super speciali in rebus dispositione: ex quo haudquaquam elucescit, comprobari Sacerdotis illius Apostolici super terrenis Regnis, quoad causas de natura sua civiles jurisdictionem. Præadducta igitur Christi verba ad hanc Cathedræ Apostolicæ potestatem Theologicè demonstrandam, altiori adhuc indigent indagine.

ARGUMENTUM II.

Petitur ex Joannis ultimo capite.

Argumentatur 2. præallegatus Regalis Sacerdotij Author n. 6. Christum ibi dixisse Simoni Petro: *Pasce oves meas; item pasce agnos meos.* Ex quo talis formatur ratiocinatio. Non est dubium, omnes Christi fideles, omnesque magnates ad Christi oves pertinere, & hoc ipso eorum custodiam Petro, Petrique successoribus commissam esse, saltem quoad regimen spirituale, & illa, quæ ad salutem æternam spectant, sed fieri potest, imò sæpe factum est, ut eorum saluti expediat, aut etiam necessarium sit, eos in ordinem redigere, aut potestatem, quâ sibi & alijs noceant, constringere. Cum ergo ad ovium custodiam, curamque, hæc potestas fuerit necessaria, Summo Pastori omnino concessa est, aut si concessa non est, ergo in necessarijs defuit Deus, imperato quidem sine, sed negatis medijs.

Objectio.

EXcipi potest ex parte adversa. Ex dilucidis ratiocinationis illius verbis constare equidem, argumentum eò collimare, quod universalium Christi ovium, inter quas sint etiam Magnates, Petro, ejusque successoribus commissa cura Pastoralis, complectatur regimen saltem spirituale, unâ cum suis, quæ ad salutem æternam spectant, coherentijs. At mox hinc emergere duas difficultates; quarum una à viris Catholicis mota intra sacrum Concilium Tridentinum, sed non decisa quaestio in hoc se tenebat; *An hæc cura complectatur non singulas duntaxat Christi oves seorsum spectatas, sed quæ constituentes unam Christi Ecclesiam?* Cui conformiter prætendi posset, Reges quoad suam particularem solummodò personam, non quoad Regiæ gubernationis ex Divino jure præsentam autoritatem, subesse Pastoralis Summi Pontificis muneri.

84. **Altera difficultas est; An cura illa Pastoralis ad universa, quæ ovium Christi, ipsorumque adeo Regum salutis æternæ sunt consentanea, sese extendens, complectatur virgam coercitivam, & non merè directivam Pastoris nomini (uti videtur) proportionatam potestatem, quemadmodum Pseudoreformati prætendunt?**

Responsio.

Nontra equidem harum quaestionum in argumento superius deducto, adhuc apparet discussa, neque tamen vincitur inde Deus in

necessarijs defuisse, imperato quidem sine, sed negatis medijs: quippe cum illa necessitatis ratio, per quam adstrui debet Ecclesiasticæ auctoritatis super regimine Politico extensio, maneat adhuc suspensa, donec demonstretur, quousque voluerit Deus protensam virtutis suæ virgam, Ecclesiæ sanctæ concessam. De quo proinde difficultatis duplicato puncto erit opportunitas disserendi in sequentibus.

ARGUMENTUM III.

Ex *Matthæi 18. v. 15.* petitem.

36. **A**uthor præfactus *cit. §. 2. n. 7.* argumentatur 3. ex præallegato sacro textu hinc Christi verbis constituto: *Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripue eum, inter te & ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum: si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum, vel duos testes, ut in ore duorum, vel trium stet omne verbum. Quod si non audierit eos, dic Ecclesiæ, si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus. Amen dico vobis, quæcumq; alligaveritis super terram, erunt ligata & in cælis.* Ex quo sacro textu sequens efformatur ratiocinatio.

37. Exinde namque patet, penes Apostolos, eorumque successores esse potestatem judicariam circa omnia delicta, & injurias in proximum commissas, sicque adeo in defectu Magistratûs sæcularis, justitiam non administrantis, posse recurri ad Ecclesiæ Tribunal seu ultimum asylum, & aram innocentie; exemplo Theodosij propterea castigati, ac inde permoti ad faciendam legem 20. *Cod. De panis.* Sic adeo Principis hujus delictum ab Episcopo judicatum, ac punitum fuit, illo nequaquam excipiente, aut justè in populum perduellem fuisse sævitum, aut ad Episcopos non pertinere judicium super pœnâ, quam Princeps in subditos suos statuerit.

38. Circa illum porro ex *Matth. 18. capite* allegatum textum, singulariter annotare licet, illic sermonem esse non de fraternâ tantum, seu occultâ correctione, sed etiam de publicâ & coercitivâ, veluti Interpretes communiter docent cum SS. Patribus, ad stipulante Divo Thomâ in 4. *sentent. dist. 18. q. 2. a. 1.* Idque manifestè patet ex eo, quod testes sint adhibendi: &, qui Ecclesiam non audierit, sit instar Ethnicus & publicani habendus, hoc est, ab Ecclesiâ separandus, adeo ut nec cibum cum illo sumere liceat Christianis 1. *Corinth. 5.* nec eum salutare 2. *Joan. v. 10.* amittatque jurisdictionem & auctoritatem judicalem *Cap. ad probandum. De sent. & re judicata.* Et *Cap. Sanctorum. 15. q. 6.* Ex quo, alijsque Capitulis eadem *causa 15. q. 6. & Cap. Gravem. De panis. 2.* patet, id extendi etiam ad Principes, modo sint non tolerati excommunicati; nam toleratis non adimi jurisdictionem, quales hodie sunt Principes hæretici, & olim Cæsares Romani, sed hinc omnino obediendum esse, constât ex *Cap. Julianus. 2. q. 3. & Cap.*

Sacerdos. causa 2. q. 7.
in fine.

*

Objectio.

89. **E**Xcipi potest ex parte adversâ, quod quælitumque ex præallegato *Matth. cap. 18.* sacro textu probetur coercitiva erga universos Christi fideles se pretendens auctoritas, hæc videatur mensuranda juxta mensuram ab ipsomet Christo constitutam, ut, qui Ecclesiam non audierit, instar Ethnicus & publicani habendus sit, dum scilicet contumax Ecclesiæ rebellis eundem instar Ethnicus spoliandus est supernaturalibus Dei beneficijs, ex sacra cum fidelibus comunione participandis. At intrâ hanc spheram nequaquam videtur contineri Regia potestas, utpote naturalis luminis spherâ circumscripta, juxta præadductos sacros textus, Ethnicis perinde ac Christianis conveniens.

Responsio.

90. **A**ltiori adhuc indagine dignum superest illud quælitum, quomodo ex illâ coercitivâ Ecclesiæ potestate deponi possint Reges, atque sic per auctoritatem Ecclesiasticam ulterius procedi valeat, quam ad Ecclesiæ rebellem detradendum ad statum quasi Ethnicus, cui statui, luminis naturalis spheram haud excedenti, ex ipsâ rei natura competit, in eoque per sacra Scripturæ auctoritatem comprobatur, subsistere integra Regia potestas?

91. Author præfatus equidem illius ex *Matth. 23. cap. desumpti sacri textûs* explicationem facere contendit ex sacris Canonibus, ubi supra adductis, per quos à Juramento fidelitatis liberantur subditi erga Principem, seu Regem Ecclesiæ rebellem. Attamen in præsentis disquisitionis puncto non tam convenit ex sacris Canonibus exponere Ecclesiasticæ coercitivæ potestatis spheram, quam investigare certum ex fidei principijs fundamentum, quo nitantur ejusmodi Ecclesiasticæ sanctiones. In quo proinde centro eruendo, hoc opus, hic labor esto.

ARGUMENTUM IV.

Ex 1. *Corinth. 6. cap.* desumptum.

92. **A**uthor præadductus dicto *§. 2. n. 4.* argumentatur 4. Efficax in hanc rem est locus Divi Pauli, loco citato sic loquentis: *Audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum, judicari apud iniquos, & non apud Sanctos? An nescitis, quoniam Sancti de hoc mundo judicabunt? Et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis, qui de minimis judicetis? Nescitis, quoniam Angelos judicabimus, quanto magis secularia?* Ex quo proinde sacro textu apparet, S. Apostolum agnoscere in Sacerdotibus, & Apostolorum successoribus potestatem de rebus sæcularibus judicandi, eamque probare à majori ad minus per illa verba. *Nescitis, quoniam Angelos judicabimus, quanto magis secularia?* Quali diceret: Qui idoneus est ad majora, multo magis est idoneus ad minora; ut ibi loquitur Divus Thomas: idque ob periculum, ne ex crebro cum infidelibus commercio, eorumque gratiam captandâ causâ, fideles subvertantur. Sed Apostolis circa majora occupatis, hanc potestatem

tem judicariam vult ab alijs rerum forensium peritis exerceri, quos B. Apostolus contemptibiles in Ecclesia vocat, hoc est, respectu eorum, qui propugnandæ Religioni, lucrandisque animabus student.

93. Hunc locum sic intellexit B. Clemens SS. Petri & Pauli auditor in *Constitut. Apostol. lib. 2. cap. 51. Quod oporteat, in secunda Sabbathorum cognoscere causas. Ad sint autem iudicio Diaconi & Presbyteri, integrè iudicaturi, velut Dei homines cum iustitia. Cum utraq; persona venerit, prout lex jubet, ambo, qui litigant, stantur in medio tribunali, usq; auditis, sanctè iudicium pronuntiate, studentes ante sententiam Episcopi, eos conciliare, ne exeat supra terram iudicium in peccatorem; prout in tribunali consortem, participemq; cause habet Christum Dei.*

S. Anacletus Epistolâ ad omnes Episcopos & Christi fideles: Si fuerit seculare negotium, apud eisdem ordinis viros terminetur, iudicio tamen Episcoporum, cum Apostolus privatorum Christianorum causas magis Ecclesijs deferri, & ibidem sacerdotali iudicio terminari voluerit: omnis enim oppressus, liberè Sacerdotum appellet iudicium, & à nullo prohibeatur, sed sulciatur, & liberetur.

94. Eadem Gregorij VII. est sententia lib. 8. Epist. 21. *Habet, iniquitatis, Ecclesia Romana potestatem singulari privilegio concessam, aperire, & claudere januas Regni caelestis, quibus voluerit. Cui ergo aperiendi claudendiq; calis data est potestas, de terra iudicare non liceat? Absit. Num retinetis, quod ait Beatissimus Paulus Apostolus, quia Angelos iudicabimus, quanto magis secularia?*

Idem docuit B. Gregorius Magnus 2. par. Pastoralis cap. 7. ubi ex allegato Apostoli textu agnoscit quidem potestatem in secularia Pastoribus datam, sed eâ uti non vult, ut tantò spiritualibus negotijs attentius operam navent.

Merito proinde Tyrinus in hunc locum Apostoli: *Nota, inquit, hæc iudicia causarum secularium inter Christianos committi consuevisse Episcopis, vel delegatis ab Episcopo Presbyteris, ut constat ex Clemente Romano, ex lege Theodosi, & Caroli Magni, & ex antiquo Ecclesiæ usû: iudices enim in his causis sederunt Gregorius Thymaturgus, SS. Ambrosius, Augustinus, Simplicius, aliq; Episcopi. Sed crescente nimis numero Christianorum simul & litium, onus hoc reiecit in humeros iudicum secularium jam Christianorum, ne, ut ab initio sanctus Petrus apud eundem Clementem reâdè monuit, Episcopus preosatus secularibus negotijs, non possit vacare verbo Dei.*

Obiectio.

95. Excipi potest ex parte adversa, desiderari, ut exponatur fundamentum illud, ex quo Episcopis fuerit olim concessa ea potestas iudicandi causas seculares? Si enim radix potestatis ejusmodi esset ex vi jurisdictionis spiritualis in charactere Episcopali radicata, profectò Episcopi Gallicani hanc negando, adversus se ipsos pugnarent. Sed hæc radice investigata, restabit discutiendum, an ejusmodi iudicaria potestas propterea dicenda sit protendi super ipsam etiam Regiam potestatem, vel ejus saltem exercitum? De hoc enim, quod est præsentis quaestionis punctum, nihil habetur saltem ex-

pressè constitutum in illo textu Apostolico. An ergo ex hujus fonte erui possit argumentum, eorum aliquid concludens, hoc opus, hic labor erit.

Responsio.

Cornelius à Lapide in *cit. sacrum textum* 96. n. 89. hujus judicariæ in Episcopis & Presbyteris potestatis fundamētum ponit tum ex hoc, si iudicium ejusmodi ad ipsos deferatur à partibus litigantibus, quasi arbitrium eorum postulantis: tum ex eo, si huic iudicio præferantur ab Ecclesia, vel à Republica: quemadmodum lex quoque in *cap. Quicumq;*, & *cap. Volumus. 11. q. 1. relata, ad stipulatur.* Ibi namque Theodosius Imperator, confirmante idipsum Carolo Magno, legitur sanxisse, ut quisq; sive reus, sive actor possit, relicto Tribunali seculari, etiam post litem contestatam, adire iudicem Ecclesiasticum. Supra qua proinde lege Imperatoriâ dignum est, fieri reflexionem, an hæc potestas ab ipsis Imperatoribus fuerit liberaliter concessa Ecclesiastico iudici, vel potius in potestate Ecclesiastica, quam Imperatores illi ex Christianæ Religionis decentiâ reverebantur, sit radicata?

Benedictus Justinianus in *cit. 1. ad Corinth.* 97. cap. 6. ait, fuisse, qui existimarent, illum Apostoli textum taliter accipiendum esse, quòd civitas Corinthiorum in Gentilium & Christianorum partes divisa, duplicem habuerit Magistratum secularem, unum pro Christianis, alterum pro Gentilibus constitutum. Verum de hoc merito ambigitur, minusque cohære videtur cum præadductis Apostoli verbis. Quare idem Justinianus censet probabilius; illam constitutionem apostolicam non tam intelligi de legitimis iudicijs, quæ à Magistratibus, publicisq; iudicibus exercerentur, quàm de spontè susceptis, seu potius publicâ Ecclesiæ autoritate constitutis, & ad lites dirimendas, & controversias componendas adhibitis, ne cogerentur fideles Gentilium tribuna- lia non sine scandalo adire, quod in rebus quidem civilibus, jam inde ab initio nascentis Ecclesiæ, ita serè usurpari consuevisse, ut, quoniam Episcopus Ecclesiasticorum criminum Index erat, & quæ Ecclesiasticâ censurâ corrigenda essent, suo iudicio, sententiâq; statuebat, idem etiam civiles controversias sedaret, prout perspicuè cognoscitur ex Clemente, alijsq; seu Pontificibus, seu antiquæ Ecclesiæ sanctis Episcopis ibidem fusijs relatis.

Sed in hac ipsa etiam Iustiniani ratiocinatione difficultas persentitur, quo jure Episcopus ex eo, quòd jus haberet, ea, quæ Ecclesiasticâ censurâ essent corrigenda, suo iudicio & sententiâ statuere; potestatem suam protenderet super quibuscunque civilibus causis sedandis?

98. Author *Inextinctæ sacri Tridentini Concilij* Veritatis 10. 4. tract. 10. sed. 2. §. VI. I. Ecclesiasticorum Tribunalium sphaeram circumscribit hisce verbis: *Quæ causæ Divino jure propriè pertineant ad jurisdictionem Sacerdotalem, seu ad forum Ecclesiasticum, ex dictis intelligere, non est difficile: omnes nempe, quæ concernunt societatem Christianæ Ecclesiæ, veluti quæcumq; ordines, gradus, & officia ministrorum ejusdem respicientia, nec non stipendia Divino jure deputata ministris Ecclesiæ,*

huc

hoc est decima, item cause v. g. Matrimoniales, ex Sacramento aliquo Ecclesiastico dependentes, item Processus instituendi viâ & modo correctionis Evangelicæ, insuper ea, quæ ad correctionem civilium Magistratum pertinent, nullum alium super se Magistratum Politicum recognoscentium, in suo officio negligentium, seu delinquentium, vel adversum se mutuo, vel etiam erga subditos. Præter has verò causas, si quæ aliæ ad Ecclesiasticum, & Episcoporum iudicium sunt alicubi translata, vel longâ consuetudine hoc obtentum est, vel donatione Regum, aut Principum, sive ultroneâ populorum submissione jurisdictionem etiam secularem obtinent Episcopi.

Illâ igitur Ecclesiasticâ potestatis spherâ, si attendatur taliter circumscripta, semper adhuc remanet difficultas, quomodo Ecclesiæ auctoritas tribunal aliquod potuerit unquam erigere, super causis merè Civilibus, & à fortiori, quomodo Regia potestas quoad causas sui fori proprias possit unquam præteritâ subjunctâ supremæ Pontificis Maximi auctoritati?

99. Ad præallegati igitur sacri textûs Apostolici energiam magis elucidandam, sequens argumentum Theologicum hîc breviter, in subsequentiâ autem fusiùs deducendum, in medium proferimus. Etenim in illis etiam causis, in quibus intervenit aliqua ratio, statum supernaturalem concernens, si concurrat simul ratio quæpiam, respiciens luminis naturalis spherâ, non immeritò præteritâ Politicus Magistratus, sibi præveniendò saltem, esse jus, causam ejusmodi cognoscendi, dijudicandi, ac defendendi. Quidni ergo indubitatum teneat vicissim hoc Juris principium, quotiescunque in causâ luminis naturalis spheræ commensurata, sicquæ a deo ad Tribunal seculare spectante, concurrat moralitas ad supernaturalem statum spheram indubitante pertinet, posse consequenter trahi ad tribunal, Ecclesiæ clavium, ex indefinitâ ligandi & solvendi quodcumque super terram, potestate consistentium, cum ordine ad salutem æternam unicum supernaturalem statum finem, adeoque mensuram spheræ causarum, ad Ecclesiasticum Tribunal spectantium? At indubitata fidei veritas est, nullum esse actum à luminis etiam naturalis moralitate deficientem, quin eo ipso consistat simul sub spherâ deordinationis à fine salutis æternæ, atque adeo sub hac formalitate spectet ad iudicium Ecclesiasticum.

100. Et si verò in omnibus circa causas etiam civiles controversijs, ex alterutrâ litigantium parte interveniat aliquid à jure æquitatis saltem naturalis exorbitans, quæ exorbitantia inevitabiliter infert deviationem à fine supernaturali, ut sic subjunctam potestati, statui super naturali proportionate, indefinitaque supra omne id, quod est super terram morale ligandi & solvendi auctoritate munitæ. Nihilominus quia ista cum æquitatis naturalis transgressione inevitabiliter cõnexa moralitatis supernaturalis deordinatio, necdum est determinatè manifesta, quousque causæ civilis controversiæ sit decisio, & ex parte condemnatâ, contumax contradictio; ideo forum Ecclesiasticum causis civilibus litigiosis non tam facile se immiscet, quousque accedente pertinaciâ, apertè agitur de reatu, salutis æternæ dispendium sub-

inferente: quamquàm aliàs ex præadducto fundamento, Ecclesiastica auctoritas se omnino possit ingerere, accedentibus præsertim causis specialibus, Christianorum salutis respectum habentibus, uti evenerat in Corinthijs, ex quorum occasione Paulus propterea Apostolica suâ, licet non ordinariâ, sed extraordinariâ, & per Christum quasi delegatâ potestate condiderat statutum superius adductum.

Atque hæc profectò causâ est, cur Theodosius Imperator, & ipsi conformiter Carolus Magnus sanxerit legem, in vi cuius Christianus quisque sive reus, sive actor possit, relicto Tribunali seculari, etiam post litem contestatam, adire iudicium Ecclesiasticum. Sed hæc fusiùs discutientur infra, ubi parebit quoque, quâ ratione Ecclesiastica potestas in vi præadducti fundamenti, extendi valeat ad causas civiles, Regio Tribunali aliquoquin subjunctas, ac super ipsomet quoque Regiæ potestatis exercitio publico.

CONCLUSIO.

101. Regiæ potestatis erga Oecumenicam Summi Pontificis auctoritatem, subordinatio, demonstratur ex Novi Fœderis tabulis, textibusque sacris superius adductis.

Explicatur. Etenim Oecumenica Summi Pontificis auctoritas Petro fuit promissa hisce Christi Domini verbis Matthæi 16. cap. v. 18. & 19. exaratis: Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves Regni Cælorum. Et quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis. Quæ adeo clavium potestas promissa Petro, non erat alligata ad ipsius personam, sed ex vi verborum Christi habet ordinem ad perpetuum Ecclesiæ, à portis inferi nunquam superandæ statum. In vi ergo hujus ad perpetuum Ecclesiæ statum connexionis, potestas illa determinabatur, propaganda per successionem, atque adeo in vi ejusmodi Divinitus determinatæ successionis, quisquis legitime designatur Petri successor, immediâtè ex ipsa Christi constitutione, adeoque ex jure Divino accipit indefinitam auctoritatem ligandi & solvendi, quidquid morale est super terram, quatenus tamen habet respectum ad Regnum Cælorum, in ordine ad quod à Christo definitæ sunt claves, cum potestate illâ indefinitâ solvendi & ligandi super terram. Quandoquidem ergo Christus nihil de eo genere, quod super terram morale est, aliquo ad Regnum Cælorum respectu vestitum, excipiat ab illâ indefinitâ ligandi & solvendi potestate, venit hic specificè jam indagandum, an de tali regnum cælestè respicientium rerum genere sint etiam Reges, eorumque potestas regia, si non in se ipsâ formalitè spectata, saltem quâ applicata subjecto insignito caractere Christiano, una cum eorundem universis actibus moralibus, ipsoque adeo Regiæ potestatis exercitio, ut evincatur inde,

inde, subesse Summi Pontificis, Petro legitime succedentis, Oecumenicæ potestati? Quod sequentibus adeo probationibus per sacræ Scripturæ textus firmare in præsentis est animus.

PROBATIO I.

Ex allegatis Christi Domini verbis *Matthæi 16.* præscriptis desumpta.

102. **E**T enim, quis ulli Christiano Regi eam incurrere contendet ignominiam, ac si ex caractere Christi, quo in Baptismate est insignitus, non æquè ac cæteri homines Christiani, haberet signum Divinitus impressum coordinativum animæ ad regnum cælorum, subiectæ adeo clavibus Regni cælorum? Harum verò Petro, ejusq; successori perpetuo, illis verbis promissarum clavium sphaera, *ibidem* describitur ex indefinitâ ligandi & solvendi potestate supra omne morale protensâ, quod ita est *super terram*, ut tamen respectum habeat ad Regnum cælorum. At verò universi hominis, Christiano præsertim caractere insigniti, actus eatenus habent respectum ad Regnum Cælorum, ut, si *moraliter* boni sint intrâ lineam supernaturalem, eo ipso habeant, in peccatore quidem congruè, ad gratiam dispositionis, seu impetrationis valorem, in homine autem justo obtineant condignitatis valorem respectu vitæ æternæ meritum. Si verò actus *moraliter* boni fuerint intrâ lineam honestatis purè naturalis, non quidem *positivam* habent respectu gratiæ, ac gloriæ æternæ proportionem, sed *negativam* duntaxat, quatenus ubi non urget aliquod supernaturalis actus pro hic & nunc eliciendi præceptum, pro tunc faciunt, ne homo ponat obicem gratiæ, nè peccati cum vitâ æternâ pugnantis reatum aliquem eo instanti contrahat. Quod si verò actus quicumque *morales* soli etiam naturæ luminis dictamini repugnare videantur, eo ipso tamen, quod homo sit elevatus ad statum supernaturalem, & si Christianus sit, talis suæ elevationis signum præferat ipso, per baptismum sibi indito caractere, nequit fieri, quin talis actus *moralitas* à naturali honestate descedens, non contrahat reatum peccati, fini etiam supernaturali, cælestis Beatitudinis repugnantem, sitque adeo subiecta clavibus Ecclesiæ.

103. Sub cujusmodi adeo ad regnum cælorum respectu indubitatum esse debet, omnis Christiani hominis *moralitatem* seu naturalem, seu supernaturalem, seu bonam, seu malam subijci clavibus Regni cælorum, indefinitæque adeo Petro, ejusque successori promissæ ligandi & solvendi, quidquid est *super terram*, authoritati. Cui proinde authoritati indubitanter subjacet non conscientiæ duntaxat reatus, quæ per Sacramentalem absolutionem solvendus: sed quodcumque *morale* hominis Christiani vinculum est fori quoque externi iudicium, sub eo tamen ad Regnum Cælorum ordine respiciens; siquidem Christus *indefinitè*, absque ullâ ad certum duntaxat debiti *moralis* genus restrictione, sed cum protensione ad omne id, quod *morale* est *super terram*, sollicitus sit, illam ligandi & solvendi potestatem. At in hoc genere actuum *moralium*, vel

bonitatis in regnum cælorum ordinabilis, vel malitici à vitâ cælestis sine declinantis *moralitatem* obtinentium, est quodcumque Regiæ potestatis exercitium, ejusque universi, utpote ad *moralitatis lineam* verè spectantes actus, à politicâ cæteroqui, homini tamen ad statum supernaturalem elevato inexisterente potestate, *super terram* editi, cum inevitabili ordine vel deviationis, vel tendentiæ ad regnum cælorum. Nefas igitur igitur foret negare potestatis Regiæ homini ad statum supernaturalem elevato inexisterentis (præsertim si hujus supernaturalis status sibi à Christo in Baptismate inditum signum in animâ suæ fronte gerat) qualiacunque exercitia, subesse Oecumenicæ Summi Pontificis Petro succedentis authoritati, sive hujusmodi Regiæ potestatis actus proprii se habeant per modum legis, sive per modum sententiæ judicariæ, respiciantq; non privatum duntaxat subditorum, sed etiam publicum *politici regiminis* Bonum, cum ut sic etiam obtineant talem *super terrâ moralitatem*, quæ ipsum Regnum Cælorum respicere debeat.

104. Neque verò claves regni cælorum Petro, ejusque Successori commissæ, cum indefinitâ suâ ad omne *morale*, quod est *super terram*, ligandi & solvendi autoritate ita coarctantur, ut instar Oeconomica potestatis privatæ duntaxat salutis æternæ commodum, in sibi subiectis ovibus, solùm sigillatim ac divisim spectatis, attendere debeat, sed eo ipso, quod secundum Christi Domini sacrorum verborum contextû, habeant respectum ad Ecclesiam, quæ est Regnum quoddam ex cunctis Christi fidelibus coadunatum, oportet, illam indefinitam ligandi & solvendi potestatem protendi etiam *super publico Ecclesiæ, fideliumque in unum Christi corpus mysticum coadunatorum* Bono, quâ in regnum cælorum tum æternæ fidelium salutis, tum Divini honoris etiam publici finem respiciens ordinabili. Ex hac ipsâ verò in publicum Ecclesiæ sanctæ Bonum ordinabilitate, oportet, ut Oecumenica Summi Pontificis autoritas ferre possit etiam leges Ecclesiæ publico Bono convenientes, exerceatque in foro externo judicariam potestatem, pro exigentiâ non privati duntaxat fidelium erga salutem æternam comodi, sed communis Ecclesiæ sanctæ utilitatis, atque publici sanctæ Religionis propagandæ & conservandæ proficui regiminis. At hæc ipsa publica Ecclesiæ autoritas æquè sub indefinitâ, *super omni eo*, quod est *morale super terram*, protensâ potestate comprehensa, nullâ iterum habet exceptionem, sed universalem ex Christi verbis protensionem erga *omnimodam moralitatem*, quorumcumque, etiam Regum, Christi caractere insignitorum, atque adeo erga eorundem universas actiones *morales*, sicque proinde protendi debet etiam ad leges, sententias judicariæ, aliosque actus *politicos moralitatis* ad Regnum Cælorum ordinabilis, *formalitate*, inevitabiliter venstos. Imò ipsa etiam Regiæ potestatis erga certum subiectum applicabilitas, atque ejus autoritatis in tali subiecto continuatio, non sunt quid merè *physicum*, sed *morale*, quempiam habens ordinem ad Regnum Cælorum, atque

adeo spectat ad hujus clavem, indefinitamque solvendi & ligandi potestatem, completentem id omne, quod est morale super terram: quod nempe est respiciens salutem æternam, sacræque Religionis seu privatam, seu publicam utilitatem. Quid ergo in Rege Christiano est quocunque modo excogitabile, quod non sit subiectum Ecclesiæ sanctæ Clavibus, Oecumenicæque Summæ Pontificis auctoritati, nisi forte excipere velis Regiam potestatem quæ formaliter spectatam, & quæ Jure Divino constitutam, prout in se, secundum suam præcisam essentiam consideratur, non verò quæ subjective recepta est in homine Christiano, atque ab hujus morali exercitio, quoad actus sibi proprios dependens, quantum hoc ipsum etiam Jus Divinæ Regiæ potestatis formaliter constitutum, non quidem ut sic, sed materialiter spectatum, prout scilicet pravitate hæretica eam abrogare aliquando contententis est objectum materiale, ut sic materialiter subsellebdebeat etiam Oecumenicæ Ecclesiæ potestati, utpote ex Divino verbo eam, suam Clavium auctoritate, defendere ac tueri obstricta.

PROBATIO II.

Petita ex Joannis ultimo capite.

105. **H**is namque verbis, quam Christus Dominus cit. *Matth. 16. cap.* potestatem clavium promiserat Petro, cum perpetuo intrâ Ecclesiam ad finem mundi usque duraturam, successionis ordine, eam post gloriosam suam Resurrectionem actualiter contulit eidem Apostolorum Principi, per verba dicto ult. *Joannis cap. exarata. Pascite oves meas, pascite agnos meos.* Hæc namque pascendi potestas ita habebat respectum ad singulos Christi fideles, verbo Dei, & correctione salutiferâ pascendos, ut simul habeat ordinem ad publicum Ecclesiæ regimen, Ecclesiamque sanctam, mysticum Christi corpus ac Regnum, publicâ adeo auctoritate pascendum, sicque gubernandum in ordine ad communem sacræ Religionis utilitatem. Cui proinde publici quoque regiminis, seu Christiani regni ordini subduntur, quorquot sunt Christi oves seu agni. Quis ergo Reges Christianos ab hoc Christi ovium ordine, ac regimine etiam publico exclusos velit, dum tamen Christus nullam suarum ovium, charactere nempe suo in Baptismate insignitarum, ab illo pastorali munere, publici Ecclesiæ sanctæ regiminis normam præferente, exclusam voluerit?

Quod si ergo Rex non pro suâ duntaxat personâ extra sacrosancti ejusmodi regiminis, seu universalis ovium pascui, limites aberret, sed alios insuper Christi fideles ab hoc Christi ovium grege abducatur, imò ipsam etiam Ecclesiam, quoad publicum sacræ Religionis propagandæ, & conservandæ conformem, Divinitus constitutum regimen, infelset, ejus Jura invertat, ac pervertat, unitatem fidei conturbare nitatur, seu ejus perturbatores tueatur & defendat, sanctamque Religionis publicæ

pacem evertere moliat, quomodo talis Rex Christianus, quoad omne id, quod in se super terram morale est, respiciens Regnum Cælorum, ejusque Claves; non subiacebit haud privatæ duntaxat correctioni, sed publicæ etiam correctioni Oecumenicæ supremi Pastoris auctoritatis?

PROBATIO III.

Desumpta ex *Matthæi 18. cap. v. 15.*

106. **I**bi namque quisquis peccaverit, si correptus a fratre Christiani nominis consorte, altero etiam, vel tertio ad iteratam ejusdem correctionem assumpto, se non emendaverit, à Christo Domino decernitur denunciandus Ecclesiæ, eousque processum suum protensuræ, ut, ubi Ecclesiam non audierit, sit habendus instar Ethnicæ & publicani. Quæ proinde Ecclesiæ à Christo præcepta procedendi norma, non potest non esse judiciaria, cum nefas esset, absque substantiali processûs judiciarij solemnitate, quæmpiam spoliare Christianæ communionis Jure, eumque eijcere extra Ecclesiæ communionem, ita ut ex tunc habendus sit instar Ethnicæ & publicani. At verò ista correctoria, & coercitiva, publicæ Christianæ communionis privationem inducens censura, Ecclesiasticæ auctoritatis judicio inferenda, à Christo Domino protenditur erga omnes, qui sub Christiani nominis consortio dici possunt ac debent, esse fratres; ex aperto sacro Textu. Hæc autem Christiani nominis propriâ prerogativâ exutos se, utique nolent Reges Christiani. Quos proinde oportet, omnino fateri, se subiectos illi correctoriæ, & coercitivæ virgæ judiciariæ Ecclesiasticæ auctoritatis. Et verò ex illis Christi Domini verbis dicti 18. capituli *Matthæi v. 17.* exaratis, evinci videatur, istam judiciariæ Ecclesiasticæ potestatis virgam correctoriam & coercitivam, in hoc terminari & consummari, ut, postquam Ecclesiæ processerit ad eum, qui contumax est, à sui communione avellendum, ex tunc ulterius procedere haudquaquam valeat; Christo dicente: Si taliter correctus Ecclesiam non audierit, habendum esse instar Ethnicæ, communionis nempe Christianæ jure destituti, nullâ ulterioris ex tunc processûs faciendâ, sub illis Christi verbis mentione ibi habitâ.

107. **N**ihilominus combinando ea Domini verba cum sacro contextu, nempe ejusdem capituli versu decimo octavo, ex hoc statim evincitur potestas illa ad communionis Christianæ privationem indicendam à Christo constituta, esse connexa cum istis verbis: Amen dico vobis, quæcumq; alligaveritis super terram, erunt ligata in Cælo, & quæcumq; solveritis super terram, erunt soluta & in Cælis. At verò hæc Apostolis etiam sigillatim ac distributivè spectatis, per modum tamen legationis duntaxat concessa potestas (penes Petrum solummodo existente ordinariâ Oecumenicâ, in successores transferibili *Matth. 16.* promissâ, & Joannis ultimo collatâ auctoritate) ea, inquam, Apostolica potestas indefinitè complectitur auctoritatem

solvendi & ligandi quodcumque super terram est morale. Sub cuiusmodi adeo moralitatis lineâ comprehenduntur quæcumque seu Regna, seu bona temporalia, quæ moralibus hominum actibus & ordinationibus sunt subiecta. Quemadmodum ergo ista ligandi & solvendi potestas Apostolica protenditur super omni, quod super terram est morale, hominum arbitrio libero, ejusque ordinationi morali subiacens, sic coercitiva illa, seu correctoria, per Christum cit. vers. 17. asserta & concessa virga, cum illâ Apostolicâ aequè per Christum, proximè subsequente decimo octavo versu traditâ potestate, æqualem sortitur mensuram, in vi cujus protendatur super omne id, quod supra terram est morale, quale est quodcumque Regiæ potestatis exercitium, atque illius ad certum subiectum applicabilitas, cum ejusdem in hoc individuo subiecto conservatione, & continuatione.

108. Scio equidem, nonnullos prætere, illam ligandi & solvendi à citato versu 18. definitam potestatem Apostolicam, fuisse Apostolis collectivè sumptis, adeoque in Concilio Oecumenico aggregandis, cum ordine ad Ecclesiæ quoque perpetuitatem, à Christo Domino communicatam: mox enim versu 20. & 21. subscribitur Concilij Oecumenici norma, sub quâ Christus pollicitus est: *Vbi duo, vel tres in nomine suo fuerint congregati, se fore in medio eorum.*

Nihilominus quomocumque intelligatur illa Apostolorum ad ligandum & solvendum potestas, sive dicatur fuisse respectu singulorum Apostolorum delegata, cum ipsorum adeo personis expiratura, & in solo Petro secuncum luccessionis *Matthæi 16.* definitæ ordinem perpetua & ordinaria, in successores adeo transferibilis manura; sive asseratur, Apostolis collectivè spectatis, quâ in Concilium aggregandis, tanquam ordinaria ad perpetuum Ecclesiæ statum propaganda, fuisse per Christum *ibidem* repromissa, hoc semper remanet liquidum, & ex verbis Christi manifestum, ne quidem Concilium Oecumenicum ex proprij sui characteris essentia posse ullatenus subsistere, nisi sub nomine Christi, Vicariâque adeo ipsius autoritate. Atqui ex hac Vicariâ Christi autoritate Oecumenicâ, (ubi in reliquis Apostolis delegata Christi erga universum Christianum orbem potestas Apostolica, cum ipsorum personis jam est extincta) in nullo alio, quàm Petri successore, Romano Pontifice jam existente, subsistit essentialis character Concilij Oecumenici, debetque adeo hujus super omni morali, quod est super terram, protensa ligandi & solvendi potestas indefinita, necessariò jam resolvi in Oecumenicam Romani Pontificis autoritatem supremam, Christi nominis prærogativâ catenus præfulgentem, quatenus ejusdem Domini nostri, in Cælis ad Patris dexteram sedentis, est Vicaria. Sed de hoc puncto singulariter agendum erit in sequenti articulo secundo.

PROBATIO IV.

Desumpta ex 1. Corinth. 6. capite.

Hic equidem Apostolus voluit, ut, qui secularia judicia habuerint, id est, controversias super rebus temporalibus judicialiter decidendas, iudices, qui (respectivè, nempe in comparatione ad altiores Dei causas) contemptibiles sunt in Ecclesiâ, constituant ad iudicandum. Quod explicans Justinianus *ibi ad versum quartum* ait, Apostolum minimè loqui de legitimis iudicijs, quæ à Magistratibus, publicisque iudicibus autoritate publicâ exercentur, sed de ijs, qui communi sensu designati essent Civilium controversiarum disceptatores. Quæ tamen expositio non videtur adæquata, attento integro Apostoli sacro textu, sic argumentantis versu 3. *Nescitis, quoniam Angelos iudicabimus, quantum magis secularia?* Unde præcitatus Justinianus rectè subdit *ibidem*, ex eo loco apparere, quod Apostolus, Jus & autoritatem in res humanas & politicas usurpavit, utpote qui præcipiat, ut fideles fratrum lites decident, quod deinceps omnes ferè Episcopi suo iure frequentarint.

Super quo proinde iure fundatur hæc Apostolicæ seu Episcopalis erga res humanas & politicas autoritatis radicata extensio, prout supra n. 108. deductum videre licet. Unde prævalidum delimitur argumentum pro Apostolicâ in Petri successore residentis, super causis etiam temporalibus, ac civilibus iurisdictionis protensione. Si namque inquiras, unde Paulus talem potestatem sibi addiverit, in promptu est responsio, quod cæteris, præter Petrum Apostolis, fuerit etiam à Christo immediatè commissa Apostolica autoritas, seu generalis erga Universalem Ecclesiam iurisdictionis, extraordinaria tamen, & quasi delegata, potestatiq; Petri quodammodo subordinata, uti Divus Antoninus *tract. de Schismat. q. 45.* & Theologi communiter tradunt. Etenim quam Christus Dominus *Matthæi 18.* universis Apostolis (uti supra n. 108. dictum est) promisit indefinitam ligandi & solvendi potestatem, iisdem hanc actualiter commisit *Ioannis 20.* dicens: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* Sub hisce quippe verbis secundum Patres significatur legatio Apostolis commissa, de quâ Paulus scribebat. *Pro Christo*, inquit, *legatione fungimur.* Quam porro legationem fuisse respectu totius mundi, constat ex *Matthæi ult. Euntes predicate Evangelium omni creature.*

In vi cujus adeo legationis, Paulo, erga totum orbem in unitate Ecclesiæ coadunatum, erat iurisdictionis Apostolica, verè etiam Legislativa, quam ad *Thessalonicenses 4.* à se exercitam disertè profitetur. In vi cujus insuper potestatis Apostolicæ, Paulus præcitatus agebat: *Nescitis, quia & Angelos iudicabimus, quantum magis secularia?* Quanto igitur magis talis super Civilibus Christianorum causis iudiciaria potestas convenit Petro, ejusque successorum ordinariæ, super ipsos etiam Apostolos, utpote Christi oves & Agnos, secundum moralitatem ex arbitrio suo libero dependens.

tem potestatis auctoritati Apostolicæ, eo ipso, quod nulla sub statu omnimodæ moralitatis ad supernaturalem quamvis participationem elevata, sit intelligibilis humana libera actio, quæ non involvat aliquam respectu salutis æternæ, ac publicæ etiam Religionis, sanctæque Ecclesiæ Boni communis vel ordinabilitatem, vel ab hac deficientiam moralem, quam in hominibus Christi caractere insignitis subdi Ecclesiæ clavis, indefinitæque ad solvendum & ligandum potestati Apostolicæ, multimodè patet ex antecedentibus.

§. V.

Corollarium finale præsentis

Prima Disquisitionis.

III. Infertur I. Qualiter verificetur illa propositio, quæ dicitur, Christi Vicarius Romanus Pontifex debere contentus esse clave Regni cælestis. Etenim cujuscunque potentis seu potestatis duplex noscitur esse objectum; formale scilicet ac specificativum, & materiale seu terminativum. Oecumenicæ igitur Pontificis, ac Ecclesiasticæ potestatis objectum formale ac specificativum importat quidem ordinem ad Regnum Cælorum, sicque adeo spiritualia, per se habentia talem respectu Regni cælestis ordinabilitatem, per se primò subduntur Ecclesiæ clavis, seu Ecclesiasticæ potestatis regimini & auctoritati; quidquid tamen participat de tali ordinabilitate, est hoc ipso de ejus Apostolicæ potestatis objecto materiali, atque adeo non per se primò; sed vel per accidens, vel secundariò sub ejus formalitatis participatione, subijctur sanctæ Ecclesiæ clavis, earumque Oecumenicæ potestati. At verò quidquid moralitatis est in hominibus Christianis, eorumque actibus & negotijs, seu causis quibuscunque, etiam civilibus, est vel ordinabile in Regnum Cælorum, vel ab hac ordinabilitate est deficiens. Sub tali ergo moralitatis, ipsiusmet etiam Regis potestatis exercitio convenientis, seu debitæ ad certum subiectum applicationi, ejusque regimini, de se licet politico, inexistentis, ad Regnum Cæleste, tum triumphantis Ecclesiæ, salutem nimirum æternam pro cunctis Christianis à Deo destinatum, tum militantis Ecclesiæ bonum publicum ordinabilitate, quævis causæ civiles & temporales, etiam publicæ ac Regales, subeunt rationem objecti materialis respectu Apostolicæ Oecumenicæ potestatis.

III. Infertur 2. Sub illâ formalis & materialis objecti, potestatis Ecclesiasticæ seu specificativi, seu terminativi distinctione, ac descriptione facillè intelligi, quomodo Oecumenicæ Petri, ejusque successorum auctoritas, duplici potitur gladio; altero super res spirituales; & quidem primò & per se; altero super temporalia, sed quasi per accidens, seu indirectè, ac consequenter sive secundariò se protendentem. Etenim Auctor Regalis Sacerdotis præf. lib. 1. §. 2. n. 8. rectè ait, super Christi, ad discipulorum verbum: Ecce duo gladij hic; responso, Luca 22. prolato, satis est, varias equidem SS. Patrum tum myticas, tum litterales adhiberi expo-

sitiones; inter quas tamen sit præcipua: Voluisse Christum duplici gladio duplicem potestatem exprimeri Petro commissam: Spiritualem videlicet & temporalem: istam verò jussisse in vaginam recondi, hoc est, non manu, sed natu & præcepto Apostolicæ Oecumenicæ auctoritatis, nec vindictæ, sed necessitatis causâ exercendam. prout S. Bernardus lib. 4. de consid. ad Eugenium, S. Anselmus in Mattheum cap. 27. Bonifacius VIII. in Extravagante. Vnam sanctam. De Majorit. & obedientiâ. Abbas in Cap. Novit. De judicijs. doceant. Quibus ad stipulando, Cornelius à Lapide in cap. 26. Matthei n. 5. inquit: Allegoricè verba illa interpretantes, passim per duos gladios accipere duplicem Ecclesiæ potestatem, spiritualem, videlicet & temporalem.

Quod ulterius firmatur sequenti argumentatione Theologicâ, ex duobus nempe omninò certis, altero fidei, altero lumine natura noto, principijs deductâ. Etenim lumine naturæ notum est, cujuscunque potentis, seu potestatis sphaeram extendi super omne id, quod ita comparatur ad ipsius formale specificativum, ut propterea respectu illius, superinduat rationem objecti materialis. At ex fidei veritate compertum est, Oecumenicæ Petro commissæ Clavium potestatis proprium & formale specificativum esse ordinabilitatem ad Regnum Cælorum, juxta apertum Christi Domini verbum. Quidquid ergo superinduit istam respectu Regni Cælorum ordinabilitatem, ita supervestitur formali specificativo Oecumenicæ Petro commissæ Clavium potestatis, ut consequenter ad istam se habeat per modum objecti materialis & terminativi. At quidquid in homine Christiano est morale, secundum fidei principia, vel positivè, vel negativè participat de formalitate ordinabilitatis ad Regnum Cælorum. Ergo quidquid in homine Christiano est morale, per modum participationis, vel per modum privativæ oppositionis, ita superinduit formalitatem Oecumenicæ Petro commissæ Clavium potestatis specificativam, ut consequenter sit de ejus objecto materiali ac terminativo. At verò ipsius etiam Regiæ potestatis ad certum subiectum æquitati consona applicabilitas, unâ cum universo regimine ac exercitio libero ejusdem Regiæ auctoritatis, secundum fidei principia superinduit de moralitate, vel ordinabilitatis ad Regnum Cælorum, atque salutem æternam, nec non publicum Ecclesiæ sanctæ Bonum, sacræque Religionis universale utilitatem, vel ab istâ deficiente, importat deordinationem salutis æternæ, atque Religionis Bono moraliter oppositam & repugnantem. Ergo principia lumine naturæ conspicua combinando cum fidei principijs, per consequentiam verè Theologicam rectè inferitur, Regiam quoque potestatem, cum sui ad certum subiectum applicabilitate, nec non publico etiam exercitio; superinducendo moralitatem in Regnum Cælorum ordinabilem, vel ab hoc ordine deficientem, ita supervestiri Oecumenicæ Petro commissæ Clavium potestatis formali specificativo, ut consequenter sit de istius objecto materiali: sicque adeo unam (de se licet simplicem) Oecumenicam Summi Pontificis auctoritatem virtualiter continere duplicem

117.